

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

Година XXVIII
БРОЈ 795
25. март 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

КРОЗ БЕКОБЕ

СПОМЕНИК ПЕТЛУ

Када је заповедник војске која је опседала немачки град Минстер видео како се по градским зидинама шета један петак, поверовао је да је његов план да

глађу присили опседнуте на предају пропао и повукао се са својим војницима. Он није ни слутио да у граду више нема хране и да је то био последњи петак у Минстеру. Захваљујући министарским грађани подigli су петлу златан споменик.

НЕВРАЋЕНИ ДУГОВИ

Рачуноводствене белешке са старог француског двора, које се чувају и данас у државним и музејским архивима, сведоче да су из

државне благајне „позајмљиване“ огромне своте које су одлазиле за дугове части и изгубљене опкладе полагање при једној врсти средњовековног тениса. Али, нигде није забележено да је иједном краљу пало на ум да кад добије игру врати државној благајни оно што је позајмио.

ЛЕЧЕЊЕ РИБОМ

Још римски природњак Плиније старији (1. век пре наше ере) говори у својим списима о рајни, риби која има нарочите органе који производе електрицитет. Данас се зна да ове ри-

бе могу да произведу електрични удар јачине и до 25 волти. Стари Римљани су користили ову особину електричне раке за лечење неких болести, нарочито мигрене.

У ОВОМ БРОЈУ:

- КОНКУРС ЗА ОШТРОУМНЕ МОДЕЛИ ЗА ДЕВОЉИЦЕ 8-18 КАКО ЈЕ ОТКРИВЕНА „ДОРА“ ПЕРИДЕРИТИСА ДВОЈОМ ПАРТИЗАНСКИМ МИНОЛОВЦИ КРОЗ НАШУ ЗЕМЉУ
- ШАХ АНЕГДОТЕ
- СПОРТ
- ПИСМА ЧИТАЛАЦА
- ЦРТИЦЕ ИЗ ВИОЛОГИЈЕ

ГЛАВНИ ГРАДОВИ СВЕТА

ЦАКАРТА — «ЧУДЕСНА ТВРЂАВА»

Цакарта, главни град острвске земље Индонезије лежи на северном приморју Јаве, на месту где се река Чиливунг улива у Цакартоки залив Јаванског мора. С оближњим насељима сачињава тзв. Велику Цакарту, која се дели на три административна рејона (кабупатена): Северни, Централни и Јужни. Велика Цакарта обухвата површину од 577 кв. км и у њој живи преко 3 милиона становника углавном Јаванаца и Сундајаца. Од странаца највише има Кинеза.

На месту где данас лежи Цакарта налазила се до 1527. године лука Сунда Келапа, када ју је од кнежевине Паджаран претела западно-јаванска кнежевина Бантам и дала јој ново име — Цакарта. Непун век касније тачније 1619. године, Цакарту освајају плаћеници Источноиндијске компаније, која је припадала Холанђанима.

Они је спаљују и на истом месту подижу Батавију, град који је под тим именом постојао више од три века. Тек после проглашења независности Индонезије, 17. јануара 1945. године, град добија своје старо име — Цакарта, што на индонезанском значи «Чудесна тврђава».

Најсевернији део града, Стари или Доњи град, развио се око старе холандске тврђаве, недалеко од ушћа реке Чиливунг. То је пословни центар Цакарте у којем се налазе: банке, представништва највећих компанија, трговинских и индустријских предузећа. По својој архитектури Стари град подсећа на холандске градове: испресецан је каналима, а куће од камена поређане су једна уз другу и све имају високе кровове. Код Рибеље пијаче саграђен је велики Акваријум у којем се могу видети госто-

во све врсте риба и животиња тропских мора.

Централни део Цакарте, Нови или Горњи град (за време холандске владавине звао се Велтевреден) је претежно стамбени део метрополе. Ту су широке и праве улице, пуне зеленила. У центру Новог града је трг Мердека, највећи у Цакарти. То је резиденција председника Индонезије, затим министарство одбране, вера, информација, Научни савет Индонезије (Академија наука). Недалеко од трга Мердеке су три главне трговачке улице: Пасарбару, Мокопахит и Нусантара. На западној страни трга Мердеке (у улици Мердека Барат) уздиже се чувени Цакартски етнографски музеј с највећом збирком споменика и реликвија древних култура и библиотеком од 700 хиљада књига. За разлику од Старог Новог града се непрекидно развија проширујући се према југоистоку. Граде се призем-

не зграде и највише од 3-4 спрата, мада има и облакоде-спратни хотел „Индонезија“. Сада је тежиште изградње усмерено ка југозападу, дуж ауто-пута ка граду — сатели ту Кебајорану; покрај ауто-пута се налази и велики спортски стадион, саграђен уз техничко учешће Совјетског Савеза.

Градски саобраћај Цакарте је још неразвијен. Постоји неколико аутобуских линија а последњих година је све више тзв. линијских таксија — малолитражних камиона направљених за превоз путника. Градским улицама креће се и огроман број велосипедских рикши. За превоз путника користи се и електрифицирана железничка пруга Цакарта-Тануингприок, зова лука Цакарте. Он лежи на десет км северисточно од старе луке; у њу могу улазити бродови са гасом од 8-12 м и има годишњи промет од преко три милиона тона робе.

У Цакарти се налази већи број фабрика прехранбене, текстилне, конфекцијске и обућарске индустрије. Највеће предузеће је бродоградилница, а затим фабрика железничких вагона, аутомонтажна фабрика „Гаја моторс“ и фабрика обуће „Бата“.

Цакарта је највећи културни центар југоисточне Азије. У њој се налази преко 500 основних, средњих и стручних школа, „Универзитет Индонезије“ (10.000 студената), Национални универзитет (приватна виша установа), дипло-матска академија, новинарска академија, приватна верска училишта — муслиманска верска академија, хришћански универзитет Индонезије и др. Од познатијих научних институција треба споменути поред Научног савета Индонезије још и Институт националне културе Индонезије (основан 1778. године) под називом Батавијско друштво уметности и науке) и Метеоролошко-геофизички институт (основан 1868. год.).

АНЕГДОТЕ

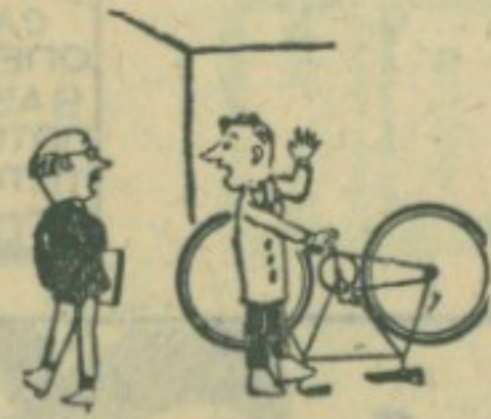
Боље је умети нејо...

Чувени француски баснописец Лафонтен (1621—1695) био је познат као веома расејан човек. Једнога дана позове га у свој замак Шантији принц Конде (1621—1686), иначе по бедник над шпанском пешадијом код места Рокроа, Лафонтен се упути у замак који је био окружен дивном шумом. Разгледајући потпуно је заборавио на то да га принц чека. Кад се најзад сетио, дупи се шаком по челу и пожури у замак у коме га је љути принц дочекао окренут леђима.

— Ах, монсењеру! — повика Лафонтен не губећи хладнокрвност — ви ћете ми опростити што сам закаснио, ја мислим да једањ победник никад не окреће леђа свом противнику.

На Лафонтенове речи принц се насмеја и опрости писцу његову расејаност.

Нобеловац, на бициклу

Новинар Калзер испричао је једном о енглеском физичару Ернесту Радерферду следеће:

Једном је Радерферд водио мене и једног америчког научника по својој лабораторији. У једном углу нека тамна прилика окретала је педале бицикла постављеног наопако. Задњи точак бицикла био је скинут и ланац је покретао неку врсту динама. Кад смо пролазили крај ње, сенка из угла је довикнула:

- Господине професоре, кад ћу добити мотор?
- Радерферд му одговори:
- Не брините, још данас ћу дати налог...
- Па то ми говорите већ двадесет дана...
- Кад смо изашли из одаје, Радерферд нам се обрати:
- Ви свакако знате ко је то, Антоан, носилац Нобелове награде.

Ripley's — Веровали или не!

БРИТЕС Д'ААМЕНДА
ПОРТУГАЛСКА ЖОВАНКА ОРЛЕАНКА — ПЕКАРКА ПО ЗАНИМАЊУ УБИЛА ЈЕ У ВИЦИ КОД АЛУВАРОТЕ 7 КАСТИЛСКИХ ВОЈНИКА МАДА ЈЕ БИЛА НОРУЖАНА САМО СВОЈОМ ДУГАЧИКОМ ПЕКАРСКОМ ЛОПАТОМ (14 ОКТОБАР 1305)

КОВЧЕГ
НОРВЕШКОГ КРАЉА ОЛАФА ГЕИРСТАДА КОЈИ ЈЕ УМРО У ГОКСТАДУ 900 ГОДИНЕ БИО ЈЕ ЊЕГОВ ВИКИНШКИ БРОД ДУГАЧАК 24 МЕТРА. БРОД ЈЕ НАДЕН 1880. А 13 ГОДИНА КАСНИЈЕ ЊЕГОВА ВЕРНА КОПИЈА ОТПЛОНИЛА ЈЕ НА СВЕТСКУ ИЗЛОЖБУ У ЧИКАГУ — ПОСТИЖУКИ ВРЗИНУ ОД ИСБОРОВА!

ЗУЖНОАФРИКА ЗЕЛЕНА КУКАВИЦА
ИСПУШТА КРИК КОЈИ ЗУЛУ ТУМАЧЕ КАО РЕЦИ УМБАНИ ЈАНА УНГЕНДИ, ШТО ЗНАЧИ „НЕ ЖЕНИ СЕ МАЛОМ ДЕВОЈКОМ“

СПАСОНОСКЕ ЦИПЕЛЕ
КАДА СУ ЗА ВРЕМЕ ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ СТРАЖАРИ ПОЗВАЛИ ИЗ КЕЛИЈЕ ЗАТВОРЕНИКА ГРОФА ГУСТАВА ОД ШЛАВЕНДОРФА (1750—1824) ДА БИ ГА ОДВЕЛИ НА ГИЛОТИНУ ОН ЈЕ ЗАОСТАО ИЗА ОСТАЛИХ ПРОЗВАНИХ ОСУЂЕНИКА ЈЕР НИЈЕ МОГАО ДА НАРЕ СВОЈЕ ЦИПЕЛЕ, ТО МУ ЈЕ СПАСЛО ЖИВОТ ЈЕР ЈЕ ЊЕГОВО ИМЕ ВЕЧ БИЛО ПРЕЦРТАНО НА ЛИСТИ ОСУЂЕНИКА

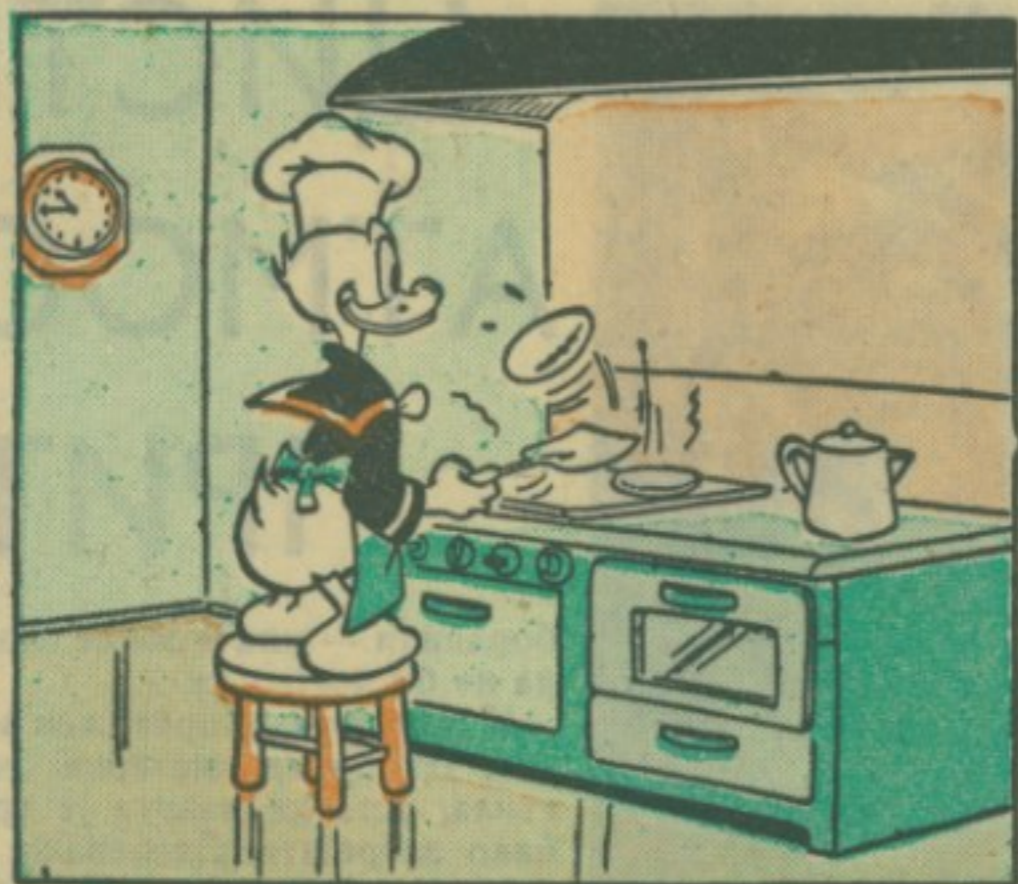

НОВАЦ У УСТИМА
МИТРА СРЕБРНИ НОВЦИЈА КОВАНА ПРЕ 2400 ГОДИНА БИО ЈЕ ТОЛИКО МАЛИ ДА СУ ГА СТАРИ ГРИЦИ НОСИЛИ У УСТИМА. НОВЦИЈА ЈЕ БИО ЛАКШИ ОД 1 ГРАМА

ЖЕМА ВРСТА ГУСЕНИЦЕ
ЗБУЊУЈЕ СВОЈЕ НЕПРИЈАТЕЉЕ ТИМЕ ШТО ТЕЛО НАСИЦКА ПУПОЛЦИМА ТАКО ДА ЛИЦИ НА РАДЦВЕТАНУ ПРАВИЦИЈУ

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СПОРТ

ЧУВАР КАМЕНИХ ЛЕТОПИСА

Ахмед Ел-Туни је ударио ногом по асфалу који покрива прилазе ка стадиону и упитао: — Да ли вам је познато шта је било овде пре пет хиљада година? Нама то није било познато. Он је махнуо према небу одакле се чак и овог јануарског дана на Каиро изливала подневна жара и рекао свечано и тајанствено: — Храм бога Сунца Ра! Машта је покушала да замисли обриси староегипатског храма и људе сагнуте у молитвеној пози, комешање масе које наговештава скори долазак фараонових кола! Али ништа од тога. Пред очима су као и раније стајали за-

двојој „фотографисао“ древноегипатски каменорезац, али је то била права мачевалачка борба, у то нема сумње. А касније, када је Ел-Туни разабро пред нама читаву хрпу фотографија које приказују барелефе са древноегипатских храмова и гробница, није више било сумње да би древно Египат могао лако да састави репрезентацију атлетичара, пливача, мачевалаца, дизача терета, рвача, гимнастичара, веслача, стрелача на лука у стојећем ставу и из кола у покрету, боксера, хокејаша на трави, играча са лоптом итд. Да дамо реч самом колекционару каменних летописа спорта, секретару Олимпијског комитета УАР, члану Међународног олимпијског комитета некада познатом спортисти Ахмеду Ел-Тунију. То је човек велике културе, вапајућег историјског знања, заљубљен у Египат и у арапску културу. Он путује по својој земљи са фотографским апаратом и гомилом археолошких инструмената и прикупља све што се односи на спорт у колевци људске цивилизације. — А да ли знате да је фараон Босер, оснивач треће династије, наредио да му се после смрти лик искоље на зиду пирамиде и то у облику ратника који трчи. То није учињено из жеље за улепшавањем. Фараони су морали, да се изразимо савременим речником, да одржавају кондицију како би могли успешно да наступају на разним такмичењима приређиваним за време великих свечаности. Исто тако су настојали да онековече себе и фараони Рам-

зес II и господарица Горњег и Доњег Египта Хатшени-сут. Овој владарки није било страно рвање и мачевање, а да и не говоримо о гимнастици и пливању. Као што видите, бављење физичким вежбама био је важан предуслов за стицање власти. И млади из виших кругова бавили су се активно спортом. О томе говори чињеница да су у оно време постојала такмичења из екипних грана спорта. Наравно да се у неколико речи не може испричати све оно што су ми испричали каменни летописи. О томе ћу написати велику књигу од хиљаду страница — завршио је Ел-Туни брижљиво слажући своје благо у мапу. — А да ли ћемо некада видети ту књигу? — Не некада, већ врло брзо. Ја сам закључно уговор са једном лајпцишком издавачком кућом. Овакво благо не може да остане својина само једног човека. О томе мора да зна цео свет.

ПЕШАЦИ — МАРАТОНЦИ

Путевима Чехословачке јуре мотоцикли и аутомобили. Земља на точковима? Јесте, али се љубитељи пешачких маршева не предају. Појавили се чак и нова парола: „100 километара без заустављања за 24 часа!“ Таквих маршева је прошле године било 30, а у њима је учествовало 1400 љубитеља дугачких шетњи. Поред тога само у Прагу било је 45 маршева, а неки међу њима искључиво за омладинке и омладинке до 16 година.

Уређује: Паја Патак

Ква Ква

— То се и примећује. У твој француском језику осећају се атмосферске и техничке сметње.

Тачност
Мали Миша стоји наред једног трава и плаче. Прилази му добраћајак и пита:
— Зашто плачеш, мали?
— Помао сам са ујка Мишијем у метљу на сам се изубио.
— Не плачи. Ја ћу те одвести кући. Само ми кажи у којој улици живиш.
— Ја... ја не живим у улици. Ја живим у кући — одговори му Миша.

Уздано претња
Миша се целог дана рђаво понашао. Његовом ујку Микију већ је досадило да га епомине и кажњава и највад му рече:
— Овако више не иде. Мораћу да те заменим са неко друге, добро и послушно дете.
— Ништа од тога неће бити, ујка Мики — одговори му Миша.
— Зашто? Зар мислиш да се шалиш?
— Не, него где ћеш да нађеш оца или ујка који ће своје добро дете да замени са непослушном.

Осигурао се
Раја хоће да окачи неку слику на зид. Ујка Паја је ошине:
— Пази како рукујеш чекињем. Иначе се можеш ударити по прсту.
— Не брени за мене, ујка Паја, — одговори му Раја. — Гаја ће држати ексер.

Пристојно дете
Миша се вратио из школе и прича свом ујку Микију:
— Данас је Фиша кавао за учитеља једну веома ружну реч.
— Каку?
— Ти мени не дозвољаваш да говорим ружне речи. Зато ти почни да ређаш све оне које обично употребљаваш кад се наљутиш па кад будеш изговорио ону коју је кавао Фиша, ја ћу се накамљати.

Види се
Шетајући се једном градом, Белка и Пата су среле неке француске туристе који су им се обратили за неко обавештење. После много натевања Белка је некако успела да им одговори. Кад су наставиле пут, Белка поносито рече Пати:
— Знам, ја сам научила француски преко радија.

СПОРТ

ПРЕДИЗБОРНИ ДВОБОЈ

Догађај који описујемо збио се 1848. године, непосредно пред изборима за француску Уставотворну скупштину. Можда је у толико интересантнији што су учесници овог двобоја ретина познати француски писци: Александар Дима — Син (1802—1870) и Пол де Кок (1794—1871).

Једног јутра зидови Париза осванули су облепљени огромним изборним плакатима на којима је Александар Дима, духовити сročеник текстом, позивао своје бираче да гласају за њега. Ево тог текста:

Радници!
Кандидовао сам се за вашег посланика и молим ваше гласове. Да би вам било једније за кога ћете гласати, ево укратко биланса мог рада:

Ако не рачунам шест година проведених у школи, четири године нотарске службе, ведам година бирократије, ја сам 20 година радио по 10 часова дневно, што износи 73 хиљаде часова. За то време написао сам четири стотине књига и 35 драма. Четири стотине књига штампано је у 5000 примерака и продато по 5 франака свака, што износи 10 милиона франака и то овако подељених:

— типографима 264.000 франака; штампаријама 525.000; пронавођачима папира 683.600; књижесцима 120.000; књижевцима 2.400.000; трговачким

књижевним радом омогућно да живе његови директори, трговци папиром и плаћена клака. Трице!

У истом временском размаку, то јест за 20 година, из мог пера изашла су 63 романа од којих је сваки процењен на један милион. А ја по зивам сваког да ми докаже да један милион помножен са 63 не даје 63 милиона. Уоста лом како је то ван сваке дискусије, ја ћу вам нешто друго показати:

Ја станујем у булевару Сен Мартин у мезанину и стојим на прозору сваког дана од 16 до 17 часова да бих гледао како продавци новина продају дневна периска издања. Како за ову моју навику зна цела Француска, то ниједан провинцијалац не пропусту да за време посете Паризу не дође и испод мог прозора да би мене видео. Сваки од ових путника узме омнибус што стаје: 6 суа. Пошто ме је видео, он мора опет да узме омнибус да би се вратио и то стаје: 6 суа. 20.000 путника годишње пута 20 година износи 4.800.000 суа. А да и не поменем многобројне руске грофице које се не либе да узму и фијакер само да би мене виделе. Ето, па сад сами процените ко је заслужнији од нас двојице да буде изабран за посланика...

Часопис који је објавио ову вест не наводи како се завршио овај предизборни двобој и да ли је уопште и један од њих двојице био изабран.

путницима 1.600.000; продавцима у киосцима 1.000.000; превозницима 100.000; библиотекарима 4.580.000 и илустрацима 28.000 франака.

Ако узмемо да надница износи 3 франка и да у години има 300 радних дана, то значи да су од мојих књига за 20 година мога књижевног рада живеће: 1.692.000 особа.

Што се тиче мојих драма изведених у позориштима, од њих је за 20 година живеће 347 особа. Ако ову цифру утростручимо у провинцији ошда то износи: 1.041 особа. Додајте још гардеробере, плаћену клаку и фијакеристе: 70 особа. Укупно: 1.458 особа.

Све у свему захваљујући извођењу мојих драма и издавању мојих књига живеће је од мог рада укупно 3.150 особа, а да и не рачунам оне који су моје књиге преводили на стране језике.

На крају плакета Дима пита своје бираче да ли можда знају за још неког кандидата који би могао да се похвали сличним билансом.

Димин изазов је одмах прихватио један други француски писац, можда не популаран као аутор „Три мускетера“, али судећи према плакату исто тако духовит.

„Парижани,
Ја имам далеко више права да будем члан наше скупштине него грађанин Дима који се хвали да је својим

КОНЗЕРВА ПОСЛЕ ОПИТА

На лименој конзерви са воћним соком пробушите отвор, сок излијте, у конзерву улијте мало воде, ставите је на штедњак, сачекајте да вода узври и да пара почне да се диже, а затим хитро затворите отвор и — чекајте. Када се конзерва охлади, спољашњи ваздушни притисак тако ће је агњечити и деформисати као да кутија није од лима већ од папира.

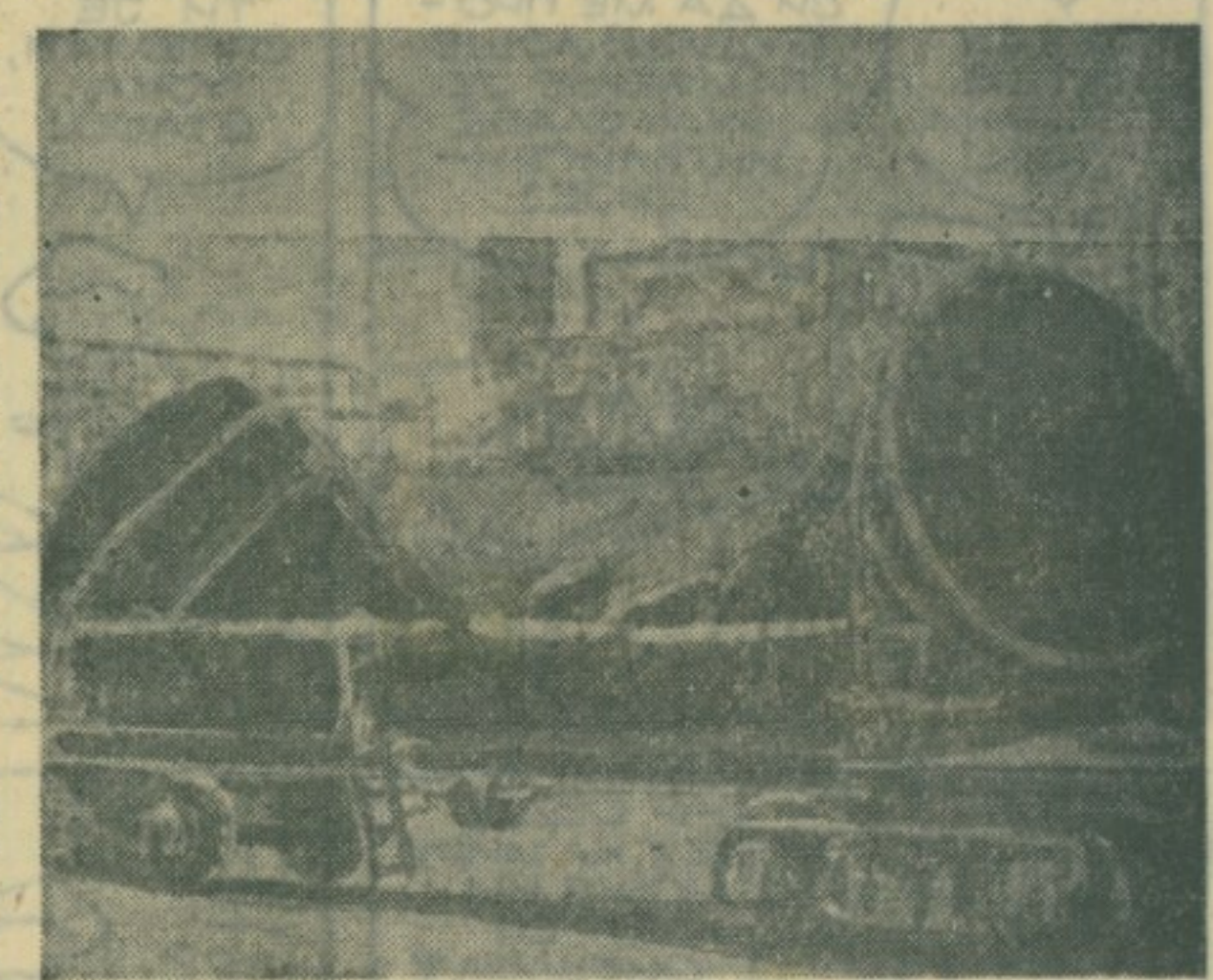
То је, укратко, опис физичког опита који наставници физике често изводе да би својим ученицима показали снагу ваздушног притиска.

Оно што се догодило са једном великом цистерном веома много подсећа на овај опит. Они који су руководили цистерном или никад нису чули за сличне опите или су то за-

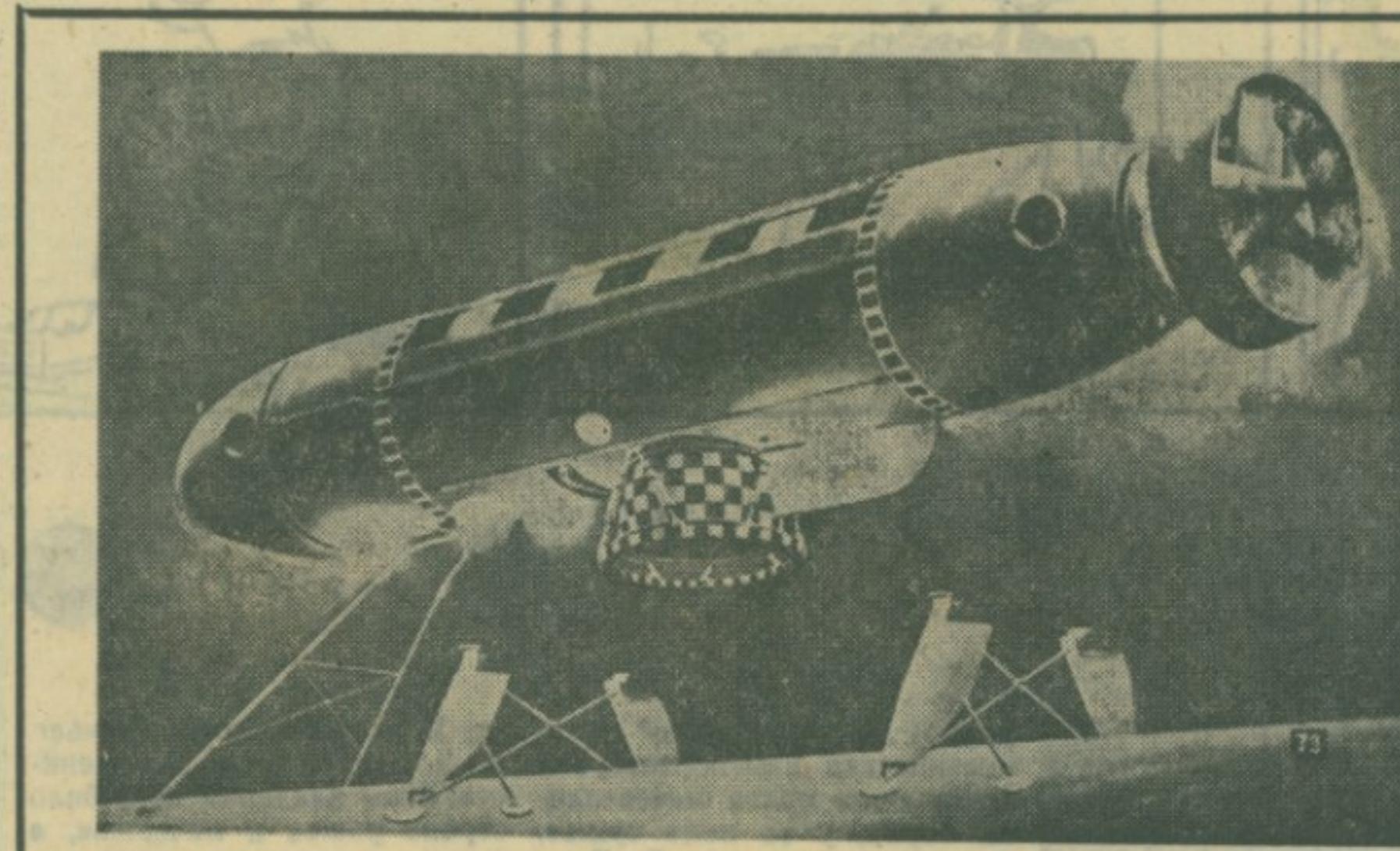
ЦИСТЕРНА И АТМОСФЕРСКИ ПРИТИСАК

боравили — иначе им се незгодно што се она охладила. После тога... догодило се исто што и са конзервом у опиту који смо описали. Пара која је остала у конзерви се кондезовала створивши вакуум и цистерна је престала да буде мазут изливен, поклопац на

цистерни је спуштен, и то пре то што се она охладила. После тога... догодило се исто што и са конзервом у опиту који смо описали. Пара која је остала у конзерви се кондезовала створивши вакуум и цистерна је престала да буде мазут изливен, поклопац на

УНИШТЕНА ЦИСТЕРНА

ПОДМОРНИЦА — СПАСИЛАЦ

Захваљујући новој снаг сличкој подморници коју је изардила фирма „Локхед“ моћи ће да се спасавају чланови посаде хаварисаних подморница чак и кад се оне налазе на дубини од 1.100 метара. Поред сопствене посаде, подморница-спасилац може да прими још 24 особе.

У овим малим анегдотским причама недостаје само по једна реченица, али се баш у њој крије „со“ анегдоте. Предлажемо нашим читаоцима да покушају да нађу те реченице и тако заврше приче. Крај сваке приче зависиће од ваше маште и смисла за хумор. Редакција има своје завршетке прича. Не сумњамо да ће многи од ваших одговора бити забавнији и духовитији од наших.

Пет читалаца који буду послали најуспелије завршетке за све три приче наградићемо по једном књигом. Стога сви учесници

конкурса треба да наведу коју би књигу желели као награду. Напомињемо да ћемо изаћи у сусрет свакој жељи сем онима које се односе на криминалне романи и разну шунд-литературу. Уколико се догоди да нам стигне више истих или сличних одговора, добитнике ће одредити жреб.

Имена добитника као и њихове духовите одговоре објавићемо у броју од 22. априла, а последњи рок за пријем ваших текстова је закључно 8. април.

ДЕТЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

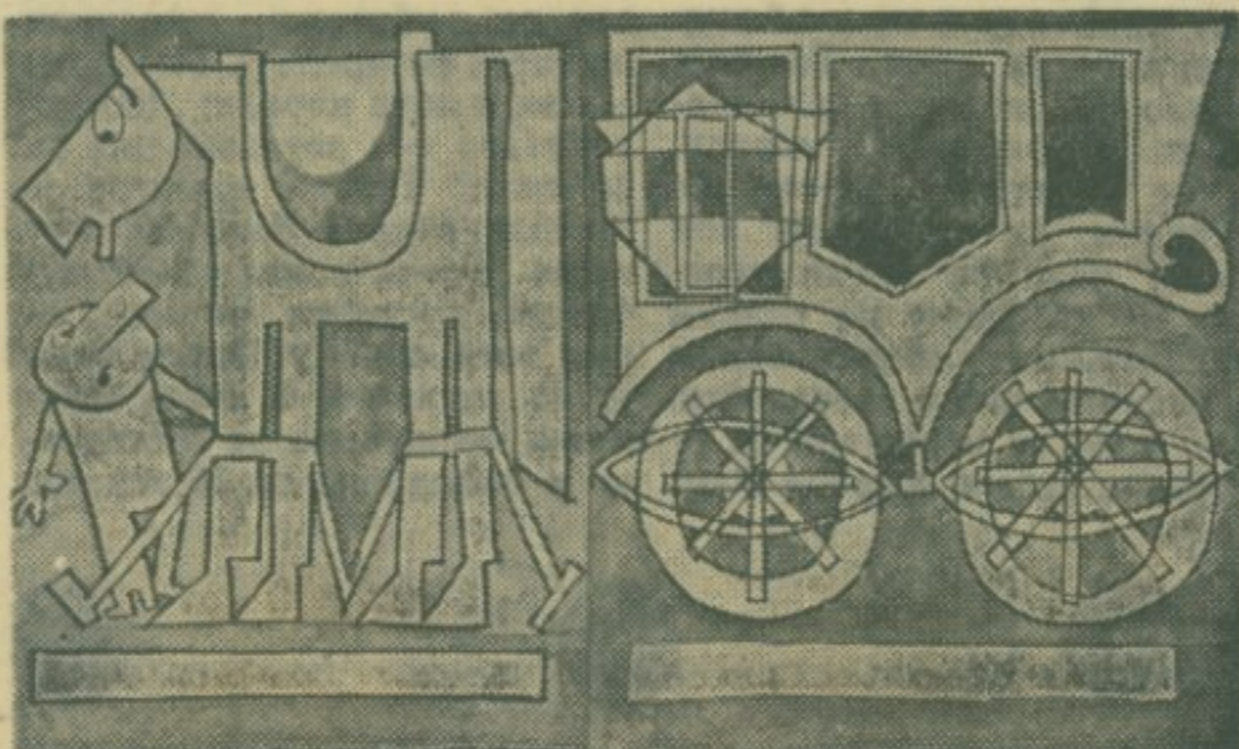
Петогодишњи Тото врти се око препотопске кочије у које су упрегнута два коња и с нестрпљивим погледа на врата кафане кроз која је нестало кочијаш. Малишан треба нешто да му каже. И ево, најзад, кочијаш излази из кафане и пење се на своје седиште. Тото му прилази и каже:

— Месје, ваши коњи неће моћи ни да крену с места.
— Зашто, мали?

ЛОГИЧКИ МЕТОД

Учитељ:
— Реци ми, Пјере, ко је био отац Луја XVI?
Пјер (размисливши мало):
— Луј XV.
Учитељ:
— Тачно. Сила си ти, дечко. А сад ми кажи ко је био отац Шарла VII?
Пјер (радосно):
Шарло VI.
Учитељ:
Одлично. А сад ми још кажи ко је био отац Франсоа I?
Пјер:

КОНКУРС ЗА ОШТРОУМНЕ

ТАЧНИ ПОДАЦИ

Догађа се у Венецији.
— Колико ми времена треба да стигнем одавде до станице Санта Лучија? — пита турист странац младог човека трговца сувенирима.
— Идите — одговара му трговац.
— Ја баш и желим да идем, и то пешнице — каже странац. Али ипак, реците ми, да ли је станица далеко?
— Идите — понови младић.
Странац се налутивши нагло окренуо и гуњајући нешто себи у браду, пошао је.
— До тамо ће вам требати 45 до 50 минута, — чуо је за собом.
— Хвала — одговори му странац осврнувши се. — Али зао ми нисте то могли одмах рећи?

ПРИЧА

ОСВЕТА

Оног часа кад је Чарлс Хилери затворио тешка, челична врата свог приватног сефа — био је осуђен на смрт... Али он то није знао. Чарлс је имао око 55 година, био је ћутљив, неповерљив, водио је живот усамљеника. Једино му је уживање било да чита добре књиге и вози аутомобил. Сматрао је своју одличну библиотеку за круг пријатеља, а свој аутомобил за јединог друга. И баш због тога што је своја кола тако волео и пазно, наљутно се кад је приметио да му ручна кочица није у реду. Одлучио је да одмах после завршеног рада крене у сервисну станицу да види шта је то с кочицом. У исто време осетио се толико уморан...

Исплатили — не чеком како је уобичајено — него готовим новцем. „Само да нисам тако уморан, одмах би новац однео у банку — мислио је Хилери — али неће му ништа бити и ако преноћи у мом сефу“. — Желите ли можда још једну шољу чаја, изгледаге некако уморни? — упита га његов помоћник Пилман, једини кога је држао. Како је главу био подупро рукама, Хилери није приметио подмуклост у очима свог помоћника. — Имате право, дајте ми још мало чаја — рече уморно. Топла чај му је тако годило. Док му је пружао шољу, Пилман је задовољно размисљао о свом плану. Ништа га неће помутити — све је било смишљено, до танчина. А у каси лежи позамашна сума готовог новца — новца, до којег је морао доћи. Рука му нимало није задрхтала кад је у чај спустио две беле пилуле...

Четврт часа касније седели су обојица у аутомобилу. Хилери тешко дишући и преплићући језиком рече: — У ствари требало је да свратим у сервисну станицу... „Неће ваљда сада да направим неку глупост и поремети ми план“ — помисли Пилман. — Требало би да свратим... али је касно... сутра ћу — рече сањиво Хилери. Затим замоли Пилмана да седне за волан. — Возите ви, нешто сам уморан, али пазите, ви знате да ми је Форд најбољи пријатељ. Док је Хилери дремуцао и тешко дисао, Пилман је вешто возио. У мислима је већ видео чланак у сутрашњим новинама: „Несрећним случајем настрадао је заступник Чарлс Хилери из Лондона који је данас пронађен мртав у својој гаражи. Изгледа да је Хилери покушао да крене аутомобил при затвореним вратима гараже. Отровни гасови из ауспуха угушили су га! Ово је још један пример колико је опасно палити кола при затвореним вратима“.

Сада ће полуускулог Хилерија довести у гаражу, пустиће мотор да ради, а затим ће затворити врата. До сутра нико неће приметити да Хилерија нема, а дотле ће он давно бити мртав. Гасови у затвореном простору гуше човека најдуже за пола часа. Пилман ће у међувремену отићи натраг у канцеларију, узети новац из касе. То му није био проблем јер је и он имао кључ од челичног сефа. Кад се сазна за смрт, полиција ће запечатити касу, а док разне формалности прођу он ће већ бити далеко од Лондона снабдевен лепом сумом с којом ће почети нов живот... Кад су се приближили гаражи, Хилери већ није био при свессти, беле пилуле учиниле су своје. Пилман је зауставио кола. Пут ка гаражи био је прилично стрм. Он навуче рукавице да не би оставио трагове на вратима гараже. Отворио је врата и уверио се са задовољством да се одлично и лако затварају. Затим с муком премести Хилерија на возачко место и стави му руке на волан. Још само да повуче ручну кочицу и кола ће сама да клизну у отворену гаражу. Поново је пришао отвореним вратима гараже и помоћу батерије прегледао рубове врата, да ли се добро затварају, и неће ли гасови брзо излазити напоље. Све је било солидно урађено, а кад се задовољно усправи, испадне му батеријска лампа, која клизне низбрдо до задњег зида гараже. Он се намршти и уђе брзо у гаражу да склони предмет који би могао да буде неугодан сведок о његовом присуству. Подигао је лампу а кад се окренуо, дах му је застао у грлу. Очи је исколачно... Велики ауто је полако кренуо према њему низ стрми пут... лично је са упаљеним фаровима на неку пражикотињу која иде сигурно према својој жртви! Пилман врисну и баци се унапред... али пре касно. Предњи део тешког аутомобила неумољиво га је притиснуо уза зид гараже... врата се нечујно затворише а отровни гасови неумољиво су пунили простор. Аутомобил с неисправном ручном кочицом осветлио је свога господара...

КОНКУРС

ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ

Уредништво „Политикиног забавника“ расписује конкурс за најбољи дечји цртеж ученика и ученица основне школе, а награђује и школе које покажу најбољи колективни успех.

Цртеж може бити направљен на основу прочитане песме или приче или на слободну тему из природе, живота града, завичаја итд.

НАГРАДЕ УЧЕНИЦИМА

- Прва награда 20.000 старих динара
2 друге награде по 15.000 старих динара
5 трећих награда по 10.000 старих динара
Осим тога сваки успели цртеж који буде објављен до краја године после конкурса наградиће се са по 2.000 старих динара.

НАГРАДЕ ШКОЛАМА

5 школа које покажу најбољи колективни успех биће награђене по 30.000 старих динара.

10 школа са по пет комплета малих радионица израђених у Фабрици дечјих играчака у Изоли.

20 школа са комплетом уљаних боја. Ученици који желе да учествују на курсу треба да пошаљу цртеже на адресу: УРЕДНИШТВО „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ — Београд, Цетињска бр. 1, IV спрат.

Последњи дан пријема радова је 15. мај 1967. године, а резултати конкурса биће објављени у „Политикином забавнику“ од 3. јуна 1967. године.

Жири ће прегледати цртеже и доделити награде.

На полеђини цртежа, напишите јасно и читко име и презиме, наведите у који разред идете и како се зове школа, као и место у коме живите.

На коверти или омоту у коме се шаље цртеж такође наведите тачну ознаку: „За конкурс“, а позади тачну и потпуну адресу.

Скреће се пажња да цртеж који не буде имао тачну, потпуну и читко исписану адресу неће бити узет у обзир. То важи и за ученике и за школе. Исто тако неће се узети у обзир цртежи израђени оловком, него само тушем или бојама. Упозоравамо учеснике конкурса да није дозвољено прецртавати туђе цртеже.

УРЕДНИШТВО

„ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

ЦРТИЦЕ ИЗ БИОЛОГИЈЕ

Кад би вас неко упитао које су основне особине птица, не бисте мило го размишљали. Рекли бисте — то је бар лако: птице су покривене перјем имају крила, кљуна, могу да лете итд. Али у живом свету уопште, не само код птица, постоји велики број изузетака од правила и то понекад отежава потпуно разумевање појава у природи. Тако се, на пример, не може рећи за све птице да лете иако имају крила. Низ домаћих птица, кокош, пловка и др, не лете иако су дивљи облици ових животиња често одлични летачи. Највећа жива птица на ше планете — афрички ној уопште не може да лети. Такође не могу да лете ни птице познате под именом казуари, које живе у Аустралији, аустралијски ној или ему, птица која достиже тежину и до 50 кг. Затим птице: киви, новозеландска птица величине кокоши с перјем које више подсећа на длаку, као и јужноамерички ној звани нанду. Изгледа да су крупније птице које немају способност летења осуђене на изумирање. Познато је да је на Новом Зеланду доскора живела птица моа која је достигала висину од 3,5 метра! Интересантно је поменути да су на Мадагаска

НЕОБИЧНЕ ОСОБИНЕ НЕКИХ ЖИВОТИЊА

ру нађени скелети и јаја једне изумрле птице (Aepyornis maximus) која је била прави линч међу птицама, јер је била висока и до 5 метара! Јаја ове, не тако давно изумрле птице, била су велика као 6 нојевих, дакле имала су око 9 литара запремине, што би одговарало количини од око 150 кокошијих јаја! Још необичнији изглед и особине стекле су током еволуције птице из реда пингвина, које су изгубиле способност летења, а стекле нову особину — способност да пливају и роне. Пингвини, који живе поред арктичких обала уобрајају се међу најбоље птице пливачице. Крила су им закржљала и претворена у одлична весла, а између пр-

тију ногу имају опну за пливање. Познато је да птице леже на јајима и чувају своје младунце. Али и ту има изузетака. Једна аустралијска птица из реда кокоши (Talegalla) своја јаја покрива гомилом лишња и уопште се више не брине нити о јајима, нити касније о својим младунцима. Занимљиво је да неке птице, које већином живе поред воде и у мочварама, ипак не „умеју“ да пливају. Такве су, на пример, чапље, које припадају реду „штакара“ (имају врло дуге ноге којима газе само по пливацима). Чапље живе у колонијама, од којих су чувене неке које се могу видети на Обедској бари у близини Београда као и

на неким другим местима у нашој земљи. Неке птице су тако добро прилагођене свим врстама кретања да и добро лете и пливају и роне. Али, њих је само мали број. Таква је на пример, велики ронац који се појављује и у нашим крајевима, али само зими кад нам долеће са севера. У мањој или већој мери овако су прилагођене и дивље патке, хубаста пловка, она иста утва златокрила која се помиње и у неким српским народним песмама. Једна од основних карактеристика птица јесте да певају, цвркују, или производе различите гласове. Зато нам изгледа чудно када најчешће на извесне потпуно „неме“ птице. Познато је да роде не производе никакве гласове. Зашто? Утврђено је да немају гласне жице. Исти је случај и са нојевима као и неким грабљивицама. Објашњење за ову појаву лежи у податку да ове „неме“ птице имају само један грљан, док све остале птице имају нормално по два, то им један служи за произвођење гласова, а други лежи на прелазу између ждрела и душника. Веома је занимљив случај јужноамеричке птице пастирке, која може да се припитоми, па се употребљава као

чувар живине. Своју улогу пастирка обавља лако захваљујући томе што на крилима има две снажне рожне канџе, које вешто користи, па представља верног помагача човеку. Сличну појаву посматрамо и код још неких птица које могу да се припитоми и тиме човеку доносе корист. Тако је сиви соко од давнина употребљаван за лов на друге птице, као такав опебан је и у нашој народној песми. У другим случајевима се неке птице употребљавају и у риболову, што је случај и на нашем Дорјанском језеру. У низу необичних особина птица треба споменути и појаву да неке птице, наспрот већини других, несварљиве делове хране као што је перје, кости или друго не избацују кроз завршни отвор црева већ напред, кроз уста! Ово је случај са већином птица грабљивица (соко, орао, кобац и др). За разлику од већине других птица, голуб има две вољке (проширена једњака) у којима се у доба исхране младунаца лучи једна густа бела маса, којом се хране птићи. С друге стране сове, на пример, уопште и немају вољку. Већина птица има два добро развијена видљива слепа црева, што је једна од особности ове класе животиња.

Али, птице грабљивице (соко, мишар, кобац и др) немају слепо црево, што опет не значи да слепо црево немају птице које се хране месом (грабљивице), јер папагај је птица биљојед, па ипак ни он нема слепо црево. На крају споменути и необичну особину и код нас познате црне чиопе, која се гнезди у пећинама или у рупама на земљи, а може да се пари и у лето. Један сродник чиопе је салангана (Collocalia esculenta) која живи у јадомалајској области и Северној Аустралији. Ова птица гради гнездо од своје лепљиве пљувачке, која се на ваздуху брзо стврдне. Становници поме-

нутих крајева врло радо једу ова гнезда и сматрају их као нарочиту посланицу. Богат и разноврстан птичији свет кроз своје необичности постаје нам ближи и занимљивији али још је препун многих нерасветљених тајни.

ПИЋЕ ИЗ КАКТУСА

У Мексику постоји један кактус из кога се добија одлично пиће. Рачуна се да има око 40 врста овог кактуса, али се пиће добија само из једне врсте, такозваног плавог макеја. Кактус иначе личи на оморик, а успева једино у близини варошице Текиле, па је по тој варошици национално пиће Мексика и добило име. Иако ова варошица има само око 6.000 становника, она свакодневно производи 1.500 литара овог скупог пића. У четрнаест дестилација свакодневно се прерађује око 500 тона плода плавог макеја.

НАЈПРЪАВИЈА ГОСТИОНИЦА НА СВЕТУ

„Дерти Дикс“ представљала је дуго година једну од знаменитости Лондона: била је то најпръавија гостионица на свету. Ових дана власник је морао да затвори врата своје радње пошто санитарна инспекција није више могла да

гледа ово чудо од пръавштин. Гостионичар се иначе хвалио да годинама никад није чисто локал. Под је био прекривен дебелим слојем пръавштине, а по локалу су царовали павови и друге животиње. (Дерти значи „пръав“).

НИЈЕ МУ ЛАКО

Један становник Корзике, а Корзиканце бије глас да ни су баш много вредни, каже свом пријатељу:
— Замисли, ноћас сам са-

нао страши сан, уснио сам да сам се запослио.
— А ја се све питам због чега ми то одјустрос изгледаш тако уморан! — одврати му пријатељ.

ОВАКО ИЗГЛЕДА „ТРУЛО“ ИЗНУТРА

ЛЕТИ ХЛАДНО — ЗИМИ ТОПЛО

На живописном југу Италије, између Барија и Таранта, камене куће купастог облика од којих су неке старе и више векова, по ново су почеле да се користе за становање. Вешти бизнисмени у сарадњи са стручњацима за унутрашњу архитектуру уредили су низ ових зграда модерно и комфортно и сад их продају имућним Италијанима као викенд-куће. У каменним кућицама са грађеним без и трунке малтера лети је пријатно хладовина, а зими топло.

Италијани ове куће зову „труло“ — што на њиховом језику значи отприлике колиба. Таква једна колиба састоји се од насланог камења без икаквог „средства“ за везивање: песка, креча или цемента. Унутрашњи зидови облепљени су блатом. Сматра се да је ова грађевинска техника у земље око Средоземног мора стигла из Мале Азије и задржала се нарочито у приморским крајевима где бар камења има у изобилју. Тако су наша Далмација, при-

морје Црне Горе и Херцеговина пуни таквих зграда. Иста се техника среће и на Сицилији и другим мањим острвима Италије.

У кућама званим „труло“ живели су некад земљорадници и сточари. О томе сведоче пронађене примитивне алатке и разни предмети за домаћинство. Још у то најстарије време, пре можда више од 2-3000 година, становници ових кућа мислили су на осветљење и вентилацију па су на супротним зидовима остављали отворе, који су се затварали каменним плочама. У

таваница је купастог облика. У прадавна времена младих су после женидбе градили свој властити „труло“. Ако се породица повећала, дограђивана је нова просторија са новом куполом, која је била повезана са првом. Никада, међутим, није прављен нов улаз, вероватно као симбол јединства породице. Отуд се често срећу „трули“ са пет, шест и више купола.

Кад знамо да су ове камене грађевине пркосиле више векова ветру и невремену да ни јачи земљотреси, чести у овим крајевима не могу да их

МОДЕРНА ВИКЕНД-КУЋА ОГРАЂЕНА ЗИДОМ НАЧИЊЕНА ОД „ТРУЛА“

лаз се такође састојао од малог отвора који се изнутра лако затварао. Труло се обично састоји од правоугаоне и четвртасте просторије високе 2 м, величине 20-25м. Камење је наслагано у круг а

„уздрмају“, да ни пожар не може да им нашкоди и да су лако затварао. Труло се обично састоји од правоугаоне и четвртасте просторије високе 2 м, величине 20-25м. Камење је наслагано у круг а постале викенд-куће.

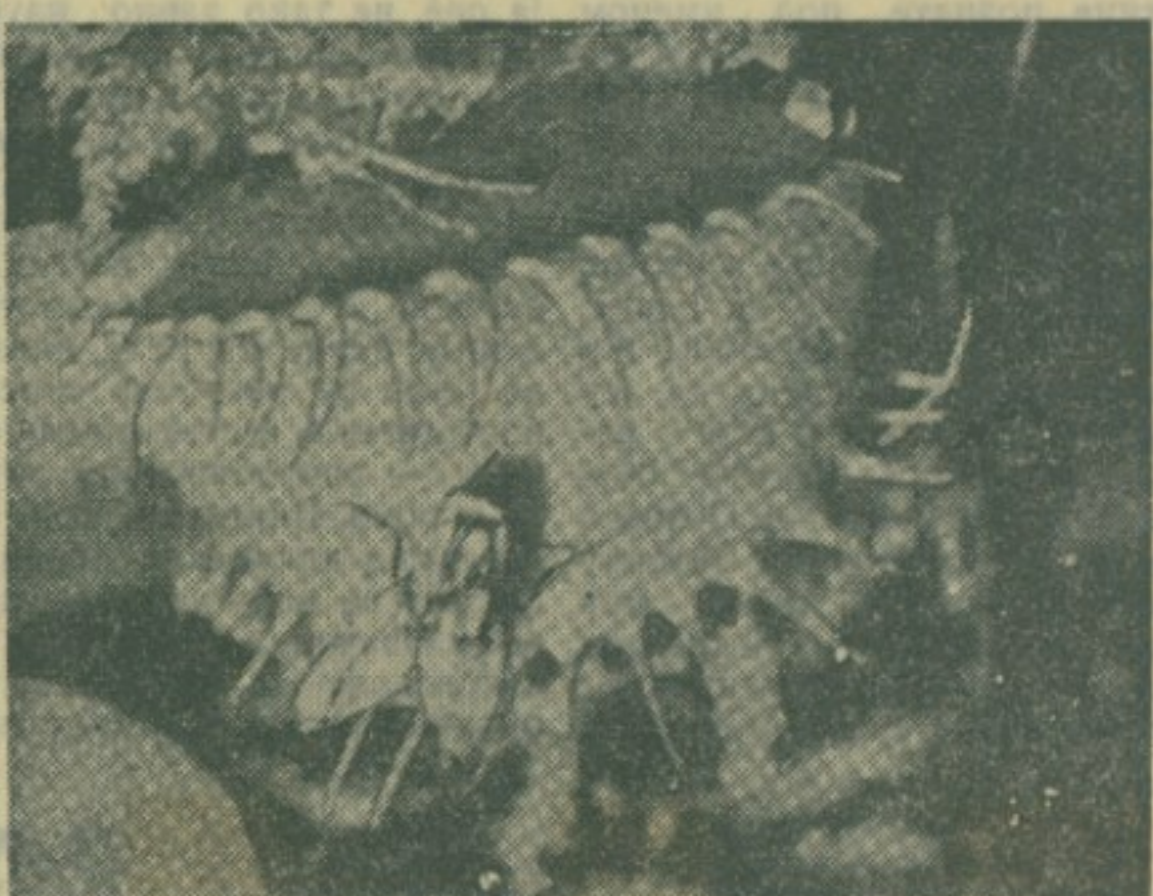
МУМИН И ТВ

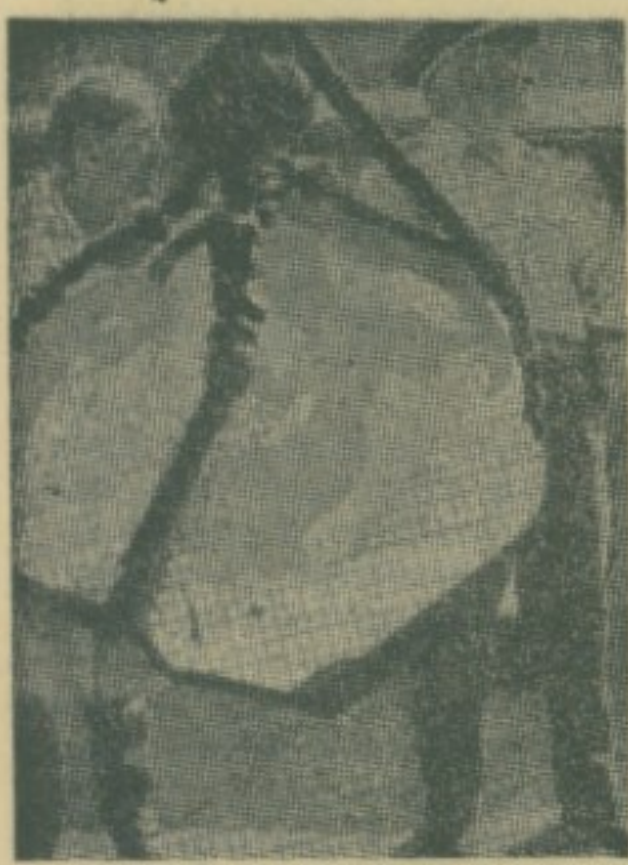
БИЉКЕ — МЕСОЈДЕРИ

О биљкама које једу месо свакако сте већ чули. По мишљењу неких ботаничара њих није тако мало: има их око 600 врста. Многе биљке-месождери, кажу они живе искључиво од животињског меса док код других месо представља само део јеловника. Интересантно је да ових биљака има на свим континентима, осим на Антарктику. Оне углавном живе у нижим пределима, али су неке наје-

не чак и на висини од 3.000 метара. Иако више врста живи од меса исењачара њих није тако малата, постоји само једна која може да свари мале птице и сисара. Једна од највећих биљака-месождера расте на острву Борнеу. Она има отвор широк око 25 сантиметара у коме се налази више литара воде. Ова биљка убија чак и птице и мање глодаре, али на који начин то, чинио живи у нижим пределима, али су неке наје-

ЈОШ САМО ЈЕДАН САНТИМЕТАР И ОВА МУВА ПОСТАЈЕ ПЛЕН БИЉКЕ-МЕСОЈДЕРА

»Жаменчић« биљура

Чак ни најјачи човек на свету не би могао да подигне „жаменчић“ биљура нађен не давно у једном планинском пределу у Аустрији. Овај циљовски кристал тежак 618 килограма чува се данас у Природњачком музеју у Салцбургу.

ПОЗНАЈЕМ ТЕ ПО КОРАКУ...

Око хиљаду и по различитих звукова могу да створе човекови кораци у зависности од обуће, тла по којем корача, брзине хода и тако даље. То тврде стручњаци француског радија и телевизије. У својој архиви они засад имају 140 снимка различитих одјека људских корака.

Комфор за бебе

Из дана у дан све је више беба које лете авионом. Да би њиховим родитељима а и самим бебама учиниле пут угоднијим извесне ваздухопловне компаније увеле су једну новину: стјуардесе-неговатељице. Девеоке у плавим униформама похађале су пре тога специјалну школу за неговатељице и сад су способне да помогну младим мајкама и саветом и практично.

Поводом стогоди- шњице рођења

Догодило се то 1886. године у Бразилу. Деветнаестогодишњи Тосканини био је тада виолончелиста путују-

ћег оперског оркестра. Неки италијански импресарио ангажовао је оркестар за турнеју по Латинској Америци узевши за

КАКО ЈЕ ТОСКАНИНИ ПОСТАО ДИРИГЕНТ

диригента Бразилца Леополда Мигуела. Међутим, Мигуел је био неталентован музичар и често је својим невештим дириговањем само сметао оркестру. Диригент је за неуспехе кривио чланове оркестра, они пак њега. Несугласице су се најзад претвориле у отворено непријатељство: 26. априла када је велика позоришна сала у Рио де Жанеиру била већ пуна и када се само чекало на дизање завесе, дошло је до „опште побуне“! Оркестар је одбио да свира ако за диригентски пулт стане Леополд Мигуел. Међутим, публика је стала на страну свог сународника и претила је да напусти салу ако уместо Мигуела буде диригент његов заменик Италијан

Карло Суперти.

Тада је један члан оркестра предложио да се за то вече диригентска палица повери виолончелисти који се истицао својом изванредном музикалношћу. То компромисно решење било је прихваћено и извођење „Аиде“ почело је под диригентском палицом младог Артура Тосканинија, који је блиставо довео представу до краја. За оперски и оркестарски колектив то је значило спасу представу, а за Тосканинија — почетак његове каријере.

Виолончелу се више никад није вратио. Ускоро је Тосканини имао своје деби у „Скали“. Поставши убрзо потом главни диригент ове прослављене оперске куће, Тосканини је

много учинио за њен даљи напредак. Сви уметници били су изједначени у правима и више нису зависили од њуди и каприса „звезде“. Најодлучније је забранио певање на „бис“ појединих оперских арија и тиме изазвао негодовање неких певача.

— Ви мени забрањујете да певам на бис — бесно му се обратила једна позната певачица, колоратурни сопран. — Мени, познатој и признатој звезди?

— Мадам — одговорио јој је — ја признајем само звезде на небу али никад и у мојим представама.

Тосканини није био само велики уметник већ и човек чврстог карактера. Када је Мусолини дошао на власт, Тосканини је напустио Италију пошто је

претходно одбио да диригује фашистичку химну на једној свечаној представи. Дивући свој глас против хитлеризма такође је одбио да учествује на Вагнеровим фестивалима у Бајроуту. За време шпанског рата отворено је испољаво своје симпатије за републиканце па је чак приредио и низ концерата а приход од њих послао шпанским родољубима.

Тосканини је одувек имао слаб вид и к д је напустио старост више није могао да чита партитуре. Неколико десетина година дириговао је намет операма и концертима али у 87. години морао је и тога да се одрекне.

Рођен пре сто година у Парми — 25 марта 1867. — Тосканини је умро у Њујорку 16. јануара 1957. проживевши готово 90 година.

Кроз нашу земљу

СТАРА ПЛАНИНА

Стара планина је најпространија и највећа планина источне Србије. Спољни изглед терена, састав стена разне геолошке старости, разноврстан биљни и животињски свет као и бројни извори и потоци, планински врхови и простране пашњаци одавно су привукли пажњу научника геолога, биолога и географа као и пансионирани планинаре. Поред многих научника на Старој планини је боравио и проучавао облике њеног рељефа и велики географ Јован Цвиј.

Стара планина припада Источној зони младих веначких планина а представља прелаз од Карпата у Румунију ка планини Балкан у Бугарској. Протеже се од северо-запада ка југоистоку на дужини од 90 километара. Гото

во целом њеном дужином, преко бројних планинских врхова и превоја, пролази међународна југословенско-бугарска граница, делећи планину на наш и бугарски део. У северном делу Стара планина је релативно уска и нема много огранака. У јужном се знатно шири и има многобројне огранке који носе локална имена. На знатним пространима Стара планина је прекривена бујним планинским пашњацима на којима се налазе бројна стада оваца. Шумски покривач је на неким деловима уништен, али има и таквих крајева где се дижу горастасна стабла, па се и данас врши експлоатација дрвета.

Највиши врх Старе планине је Миџор, достиже надморску висину од 2.169 метара.

Тешко приступачан а управо због тога веома привлачан. Дуго у току године прекривен је снегом и као цинковска бела капа издиже се над околином. Када је без снега, стенама потамнелим од времена делује снажно и упечатљиво. До Миџора, преко којег пролазе југословенско-бугарска граница, најлакше се долази из села Топли До, преко Жаркове чуке и Тупанара.

На Старој планини и њеним огранцима има доста терена за смучање и уређење туристичких објеката. Подигнуто је и више планинских домова а у јужном делу планина, у долини Дојкиначке реке, и мало камп-насеље. Лоши путеви завејани у току зиме, умањују туристичку привлачност Старе планине и њених планинарских домова.

ПАРТИЗАНСКИ МИНОЛОВЦИ

Баталјон Бунде Борјана добио је у пролеће четрдесет друге задатак да разара комуникације и друге објекте који су служили непријатељу. Борци су били спремни да израде ручне бомбе и импровизоване мине, али им је недостајао експлозив. У баталјону је међу борцима било и оточана из околине Шибеника. Они су предложили да се експлозив вади из морских мина. А њих је било доста јер је бивша југословенска војска у априлском рату 1941. године положила више минских поља ради одбране обале. После капитулације, италијанска ратна морнарица допунила је и преправила та минска поља и поставила нова. И сад је те минске препреке требало искористити као „рудник“ експлозива.

Није било нимало једноставно налазити и вадити мине без бродова и других справа и без готово икаквог искуства у том послу. Партизани су знали само то да се пале механичким и електричним путем и да се могу приметити из чамца када је море мирно. Позвали су зато најпре рибаре који су служили у бившој морнарици и од њих добили прве лекције о томе како се ваде и демантирају мине.

Стекавши најосновнија знања о новом послу, група од пет бораца кренула је двадесетог јула 1942. године обичним чамцем на весла у први лов на мине. Налазили су се у јужном делу Корнатског отока. Један борац попео се на јарбол да би са њега боље могао да осматра. После неколико часова веслања, опазио је мину. Пажљиво су јој пришлци и дезактивирали је. Пошто су је учинили безопасном, откачили су сидро и мина је испловила на површину. Примитивним алатом скинули су поклопац са мине и извадили из ње посуду са око стотину килограма експлозива. Праву мину потопили су у море.

Први успех у овом опасном послу значајно је много. То је било велико охрабрење и партизански миноловци убрзо постају прави мајстори минери. Већ 15. августа извадили су пет мина, а 28. септембра — седам.

ПРВО СКЛАДИШТЕ МОРСКИХ МИНА

Из дана у дан растао је број извађених мина, али су услови за пребацивање извађеног експлозива на копно били веома тешки. Могао се превозити само ноћу. Ни тада то није било безопасно јер су Италијани на сваком острву имали свој гарнизон. То је на терало партизанске минере да на једном од острва уреде складиште мина. Избор је пао на веће од два острва Грмењаци и Корнатима. Све мине извађене на подручју Корната пребациване су на то острво, а одатле чамцима превозене на обалу.

Приметивши да партизани ваде из мора њихове мине и користе их Италијани су опремили специјалне одреде за контролу морских мина и минских препрека и забранили саобраћај морем ноћу. Али то није могло спречити партизана. Неколико пута, док су вадили мине, тувала их је и обалска артиљерија, а они су ипак упорно настављали свој посао. До капитулације Италије партизани су извадили из мора 132 мине.

Средствима којима су партизански минери располагали, мине су се могле вадити само онда када је море мирно. Стога су се минери, у јесен четрдесет друге када се време погоршало, прикључили приморској партизанској чети која је ратовала на копну. У тој чети су образовали и упутили у посао још једну минерску групу која је касније, када се време смирило, почела своју активност у западном делу Дугог Отока, у Ижу и Угљану. Главна база те минерске групе била

је на Дугом Отоку, а помоћна на Скарди. На острву Рави ископан је подземни ров са камуфлираним излазом. То је у ствари било складиште извађених мина. Та друга минерска група извадила је из мора и демантирала 86 мина.

НОВЕ СПРАВЕ ЗА РАЗМИНИРАЊЕ

После капитулације Италије обе минерске групе улазе у састав првог минерског одре-

стављање. Чишћен је сидрени конопац, прегледане палбене справе и остало. Припремљене мине стављане су у складиште и по потреби полагање у море.

Тако је то трајало све до повлачења наших главних морнаричких снага на Вис. Тада су „Корнат“ и „Јадран“ претворени у наоружане бродове за борбу на мору. А минерска група је остала са два леута броднице на једра и весла. Настављајући да ваде мине, пар-

тизани се нису одрекли ни тога да их поново полажу у море.

МИНЕ ЗА ОСМАТРАЊЕ

Пошто њихови леути још нису били опремљени као минополагачи, они су постављали такозване мине за осматрање које су се палиле са копна. Тако су партизани августа четрдесет четврте у Пашманском каналу са две мине упале на са обале оштетили немачки транспортни брод. Касније су у том каналу постављали мине леутима, који су били преуређени за тај посао. Тако су принудили Немце да плове пређим каналом уместо Пашманским.

Минерске групе са подручја Шибеника и Задра до краја рата су извадиле из мора 279 мина, положили 20 и упутиле јединицама на копно око 20 тона експлозива извађеног из мина. Минери школовани у тим групама учествовали су и у чишћењу водених путева после рата. Тај посао обављен је изванредно. Наша обала убрала се међу најзасићеније минама, а ми смо приликом чишћења морских путева после рата изгубили процентуално најмање људства.

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА

ОХ, МИС ЕВО! ЈА ЗНАМ ДА САМ ПРВА... ДАМ ЗАР МЕНИ НИШТА НЕБЕТЕ ДАТИ?

ЕВО, СИРОТА МОЈА ТОПСИ! И КАД БУДЕШ ГЛЕДАЛА ОВАЈ УВОЈАК, СЕТИ СЕ ДА САМ ТЕ ВОЛЕЛА И ДА ЖЕЛЕЛА ДА БУДЕШ ДОБРА ДЕВОЈЧИЦА!

ОХ, МИС ЕВО! ПОКУШАВАМ... ДА ТО НИЈЕ ЛАКО!

ОХ, МИС ЕВО! ЧУБЕТЕ ЛИ МЕ? ЖЕЛЕЛА БИХ ДА САМ И ЈА МРТВА!

ДОБИ, СИРОТО МОЈЕ ДЕТЕ!

Неколико дана касније ЕВА ЈЕ УМРЛА. СВИ КОЈИ СУ ЈЕ ПОЗНАВАЛИ БИЛИ СУ ДУБОКО ОЖАЛОШЉЕНИ. ТОПСИНА ТУГА БИЛА ЈЕ ТОЛИКО ИСКРЕНА И ДУБОКА ДА ЈЕ ОБЕЛИЛА ЗАБОРАВИЛА СВОЈУ НЕТРЕПЕЉИВОСТ.

МИС ЕВА МЕ ЈЕ ВОЛЕЛА... ВИШЕ НИ КОГ НЕМАМ!

ТОПСИ, НАША ДРАГА ЕВА СВЕ ЈАКЕ НЕЧЕМ НАУЧИЛА! ЈА ЗНАМ ДА ТИ ЈЕ НЕ МОГУ ЗАМЕНИТИ... АЛИ, И ЈА ТЕ ВОЛИМ... И УВЕК ЋУ ТИ У СВЕМУ ПОМАГАТИ...

И ЗАБОРАВИЛА ЈИ ОДВРАТНОСТ КОЈУ ЈЕ ОБЕЛА ПРЕМА ЦРНОЈ ДЕВОЈЧИЦИ, ОБЕЛИЛА ЈУ ЈЕ ЗАГРЛАЛА...

Спор око папагаја

Полиција у Бомбају једна је развадила два сељака који су се бесомучно тукли па чак и потрзали ножеве један на другог. Узрок тучи је за наше појмове не само необичан, већ и несхватљив. Убеђени у сељење душа после смрти, Индијци су се посвађали због једног папагаја: један је тврдио да у птици шареног перја пребива душа његовог деде, док је други био убеђен да је у папагају препознао своју умрлу жену. Да би спречило даље расправљање и евентуалне сукобе, полицијски комесар је предао спорног папагаја зоолошком врту у Њу Делхију.

ДОЖИВЉАЈИ У БРДИМА ЦРТА И ПИШЕ Б.ЛОБАЧЕВ

Шах СА ТУРНИРА У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

Зонско првенство света завршено недавно у Врњачкој Бањи, одвијало се у мирној змијској атмосфери баше, без много посетилаца. Осамнаест учесника из петнаест држава дошло је на ово такмичење са различитим надама. Месец дана они су се борили на шаховском пољу и онда се разишли кућама као добри пријатељи.

Другарска атмосфера

Сви такмичари били су смештени у хотелу „Слобода“ где им је у малој сали одређено место за обедовање. Сваки сто је имао по једну националну заставу — место резервно за прваке из те државе. Али мало се ко придржавао „одређеног“ места. Многи од учесника су се знали одраније, а и они други, брзо су се спријатељили између себе па је протокол био сувишан. Првак Грчке Лазарос Византијадис, студент политехнике из Атине и члан олимпијске екипе, ломео је језик српскохрватским речима и док је играо брзопотезне партије с интернационалним мајстором Петром Смедеревцем...

Бели и црвени

Партије су играле у пространијој сали зграде бањског купатила. Ту су се налазили посебни столови, фотеље, шаховске гарнитуре, сатови, националне заставе, разни натписи, место за судије, секунданте и госте, као и све! Јер, три пута је нестало електричне струје. Срећом, по сле првог кола све је било у реду, а свега се остало у резерви. Демонстрационе табле

привукле су пажњу публике јер су фигуре биле обојене бело и црвено. Наиме, црвена боја се показала као погоднија од црне, па су гледаоци имали добар преглед игре на демонстрационим таблама.

Шаховски секунданци

На такмичењу у Врњачкој Бањи само је неколико играча имало секунданте; Ивкову је помагао Смедеревец, Матеновићу интернационални мај-

стори, да учествују у припремама за сусрете с њима, и што је најважније да помогну играчима да се не осећају усамљени за време турнира.

Стоп за телевизију!

Судија турнира, совјетски интернационални мајстор Михаил Јудович (који је одбио да на крају турнира прими уобичајени хонорар за свој труд) брижљиво се старао да играчима буду омогућени ап-

стор Браслав Рабар, Барцану мајстор Хат, Георгију мајстор Урсану, док је за све остало непознато име и презиме секунданта мајстора из Савезне Републике Немачке Дитера Морлока. Секунданци су имали задатак да анализирају прекинуте партије, да својим играчима саопштавају која отварања играју њихови против-

сокутни услови за игру: затварао је врата која воде на балкон — ако је сматрао да је играчима промаја, контролисао је правилност одвијања такмичења, па је због тога и телевизијском сниматељу рекао — стоп! Било је то у последњем колу када је од партија Георгију — Ленђел и Барцаи — Јанса зависило ко

ће од њих ићи на Међународско такмичење, које ће се на јесен одиграти у Тунису. И најмањи шум могао је играчу да смета, па је снимање морало да буде одложено на сата у сат — да се и не обави — јер су Георгију и Ленђел прекинули партију.

Различито освежење

Играчи су морали да повуку по 40 потеза за 5 часова игре, а у наставку за сваки час по још 16 потеза. То је од њих захтевало доста енергије, па су им организатори омогућили да у току игре узимају црну кафу, воћни сок или по жељи неко друго освежавајуће средство. Мађарском велемајстору Левентеу Ленђелу то није било довољно, па је освежење тражио на другој страни. Сваки час је одлазио на умивање и, за кратко освежен, седео за шаховски сто. Убрзо би његово лице добијало црвену боју и он би, док му је противник размисљао опет одлазио...

Шаховска статистика

Турнир је имао 17 кола и не колико хиљада посетилаца. Од 18 учесника награде у новцу добила су само најбољи. Велемајстор Бора Ивков за прво место добио је 1.800 нових динара, велемајстор Александар Матановић 1.700 динара, док су остале награде шиле овим редом: 1.200, 1.000, 800, 700, 600, 500 и 400 динара. Целтар за приредбе и пропаганду у Врњачкој Бањи штампао је на финај кустодрук-хартји пропрам турнира, на жалост, у малом тиражу, па је ова укусна књижица, чија је цена била само 1 нови динар, убрзо постала бестселер међу љубитељима шаховске игре.

МИРНИЈЕ ЗАНИМАЊЕ

Ко од нас није слушао о темпераменту јужноамеричких фудбалских навијача! Пачеко, тренер једног уругвајског тима, познаје тај темперамент „на прве руке“. Због тога, када су се једном после загубљене утакмице навијачи испунили испред његове куће да би му „одржали лекцију“ Пачеко је кренуо на балкон и положио руке на срце обећао својим сутрашњима да ће заувек напустити фудбал.

Пачеко је одржао обећање и данас ради у једном циркусу као укротитељ лавова. „Моје садашње занимање је неупоредиво мирније и безопасније од ранијег“ — каже он али додаје да никад неће заборавити зелено фудбалско поље.

Патролирају СОКОЛОВИ

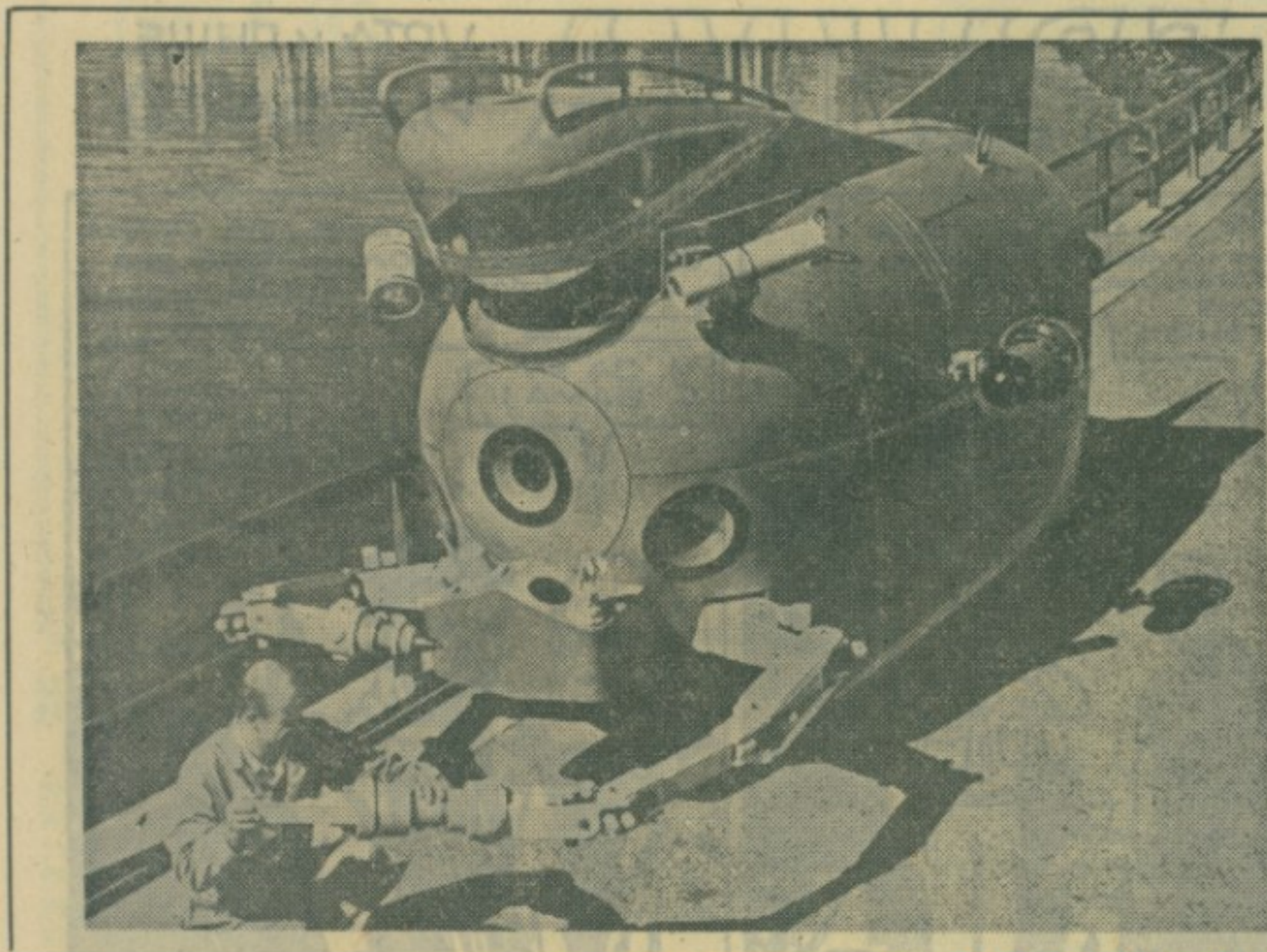

Пилоти добро знају какву опасност представљају птице за безбедност летова. Ако се „крмате гранате“ сударе са авионом који слете или узлеће — нарочито ако је у питању реактивни авион — катастрофа је готово неминува. Због тога су техничке службе многих поморских аеродрома у северној Европи, почеле да гаје дресирне соколове: сада они рањене јата галебова који стално лете над аеродромима.

ЖРТВА СОПСТВЕНЕ РЕКЛАМЕ

У Калас Ситију недавно је отворена нова велика перноница рубља. Обавештавајући своје сутрађане о њеном отварању њен сопственик је у рекламном огласу обећао да ће

својој првој муштерији доживотно бесплатно прати рубљу. И прва муштерија се јавила: био је то директор интерната са 1228 ђака.

МАНГАН НА МОРСКОМ ДНУ

У Сједињеним Америчким Државама, у Мијамију, (Флорида) откривене су на дну океана огромне наслаге мангана. Откриће је начињено помоћу апарата за подводно снимање. Сад се поставља питање како експлоатисати овај метал, који се употребљава нарочито у индустрији челика, на дубини од преко 5500 метара.

СНАШЛИ СЕ ЉУДИ...

Позориште у француском граду Сен-Мор (Вал-де-Мари) увело је „покретни биро за издавање улазница“. Камионет, повезан радном са позориштем, крстари улицама и предаје улазнице онима који су их телефоном поручили код позоришне благајне.

ДЕТЕКТОР ЗА ОТКРИВАЊЕ ГРЕШАКА У ШПЕР-ПЛОЧИ

Статистичари су израчунали да је 1965. године у свету произведено преко милион квадратних километара шпер-плоче од меког дрвета. Подигнуте су нове фабрике и створена нова тржишта, а највећи потрошач шпер-плоча остала је војска, јер је то одличан и лак материјал за израду барака.

Канадски стручњаци пронашли су специјалан детектор који открива грешке у шпер-плочи. Он звучно сигнализира кад наиђе на простор из којег је исцурео лепак или је слабо извршено спајање саставних делова шпер-плоча.

ПОДВОДНИ РОБОТ

Калифорнијски научници и техничари конструисали су нов тип подводног робота, знатно савршенијег од досадашњих, намењен истраживачким радовима на морском дну. Робот може да се спусти до дубине од 600 метара и да тамо обави све потребне истраживачке радове.

МОЗАК И РАД

Рад подстиче растење мозга — утврдили су амерички научници после низа експеримената са пацовима. Код животиња издвојених у засебне кавезе мозак је остао мали, док је код осталих глодара ове врсте, који су живели у заједници и морали нешто да раде, знатно увећао.

WALT DISNEY РОБИН КРУСО

Александр Јоксимовић

МОДЕЛ 8-18

Од овог броја почињемо да објављујемо моделе за девојчице и дечаке од 8 до 18 година, по нацртима нашег познатог модног креатора Александра Јоксимовића.

Данас модели за девојчице од 14-16 година

1. Комплет: Јакна од чојнице, сукња од карираног фланел-штофа.
2. Јакна и панталоне од лагане синтетичке тканине, драгов, терилец...
3. Мантилић за пролеће од чојнице, ребрестог сомота или лаганијег вуненог штофа.

КАД ЈЕ ЧОВЕК СКРОМАН

У оквиру једне добротворне акције Шкотланђанин је послао чек. После два дана из банке су га обавестили да чек није потписан.

Други и у несрећи

ФЕУДАЛНЕ АРМИЈЕ

Лик средњовековног феудалног витеза, најмного ратника или вазала који служи свог господара, често стиже до нас упелшан легендом, предањем и народним епом. Француски историчар Филип Волф, који је дуго времена проучио феудални поредак у западној Европи, покушао је у једној студији да прикаже средњовековног витеза у правом светлу.

Армије античког доба биле су чувене по својој пешадији. Македонске Фалатне и римске легије овећале су се славом док су коњицу по правили сачињавали лаки, помоћни одреди. Од свих античких војсковођа ценили су је само Александар Велики и Ханибал.

Сасвим је другачије било код азијских народа којима је за савлађивање великих просторстава коњица била неопходна. Римљани су искусили сву горчину пораза у sukобу са сјајним партским (на род Блиског истока) коњаницима. Припадници германског племена, Готи, који су после IV века непрекидно нападали Римско Царство, научили су се вештини ратовања коњицом у средњој Русији (пре најезде Хуна Готи су насељавали северне обале Црног мора). За разлику од њих Франци су по правили ратовали с пешадијом те су доживели озбиљне поразе од коњице Арабљана и Бербера. Поучен овим искуством Карло Велики је почео више пажње да поклања коњици. Мађари који су у IX веку дошли из Азије организовани као ратничка коњичка хорда, у галопу су прокрстарили средњу Европу и опљачкали је. Немачки монарх Ото Велики их је најзад потукао 955. и то само захваљујући својој коњици.

Поучена овим искуством феудална Европа је у каснијим

столетињима средњег века доделила коњаницима највиши друштвени положај и ратнички углед. Од азијских народа Европљани су научили и да поткивају коње (што је у коњици Александра Великог било непознато) да користе чврста седла, узде и мамузе.

Само један народ остао је веран традицији давања пешадији главне улоге у ратовању. То су били Англосаксонци, народи германског порекла који су населили Енглеску на крају периода римске власти. У XI веку они су још имали искључиво пешадију. Њихови искусни ратници су уз застрашујућу вику измакивали изнад глава својих непријатеља огромним секирама с једним сечивом. Њима су лопили најјаче штитове, одсецали једним замахом противничке главе и убијали коње. У нарочитом поретку, тесно збијени, они су се бранили и пробијали непријатељску одбрану.

Тако је то било све до једног октобарског дана 1066. године када је англосаксонски краљ Харолд дочекао код Хестингса норманског освајача и претедента на британску круну војводу Виљема. Харолд је располагао са око 10.000 искусних ратника наоружаних секирама и мачевима док је Виљемова војска имала стрелце, тешко наоружане пешаке и коњицу. Харолдова пешадија је одлично издржала прве јурише. Чак

се и дала у потеру за једним разбијеним крилом Виљемове војске. Међутим, Виљем је искористио неопрезност Енглеца и хитроном коњицом насрнуо на пешадију с леђа. Тако је битка код Хестингса била решена. Узвлад су најбољи ратници до последњег бранили храброг Харолда. Стрела избачена из лука једног спретног стрелца погодила је Харолда право у око. Битка код Хестингса представља прекретницу у историји средњевропског ратовања. Коњица је добила превагу коју ће задржати читава два века.

Од почетка је главно оружје коњаника било копље, али оно је сада почело да се користи на нов начин. Раније су коњаници избацивали копље руком или се борили њим држећи руку савијену у лакту. Ова техника потиче још из времена Александра Великог. На једној таписерији из француског града Баје, у Нормандији, која представља верни гобленски „филм“ о освајању Енглеске, јасно се види нова техника употребе копља. Витез држи копље чврсто степнуто испод десног пазуха сливено са њим у једну целину. Одређеним покретима руке он га с највећом прецизношћу упућује ка жељеном месту. Мамузе су му такође помагале да се његово тело слије с покретом коња. Коњ, витез и оружје постали су једно. И ако се копље добро управно, непријатељ је бивао избачен из седла.

Уопште у феудално доба цело друштво је било организовано тако да би омогућило људима којима је рат био позив да се искључиво посвете свом послу ратовања и пљачкања. Витезове је кад кад издржавао сам сизерен — краљ или крупан феудалац — у свом замку. Међутим, најчешће им је давао феуд, мању или већу територију која им је обезбеђивала приход. Витез — вазал се зауз-

врат заклињао свом покровитељу на верност. Феуд постаје наследан и он га оставља неком од својих синова. Временом се ова обавеза ратовања за господара ограничила на 40 дана у години.

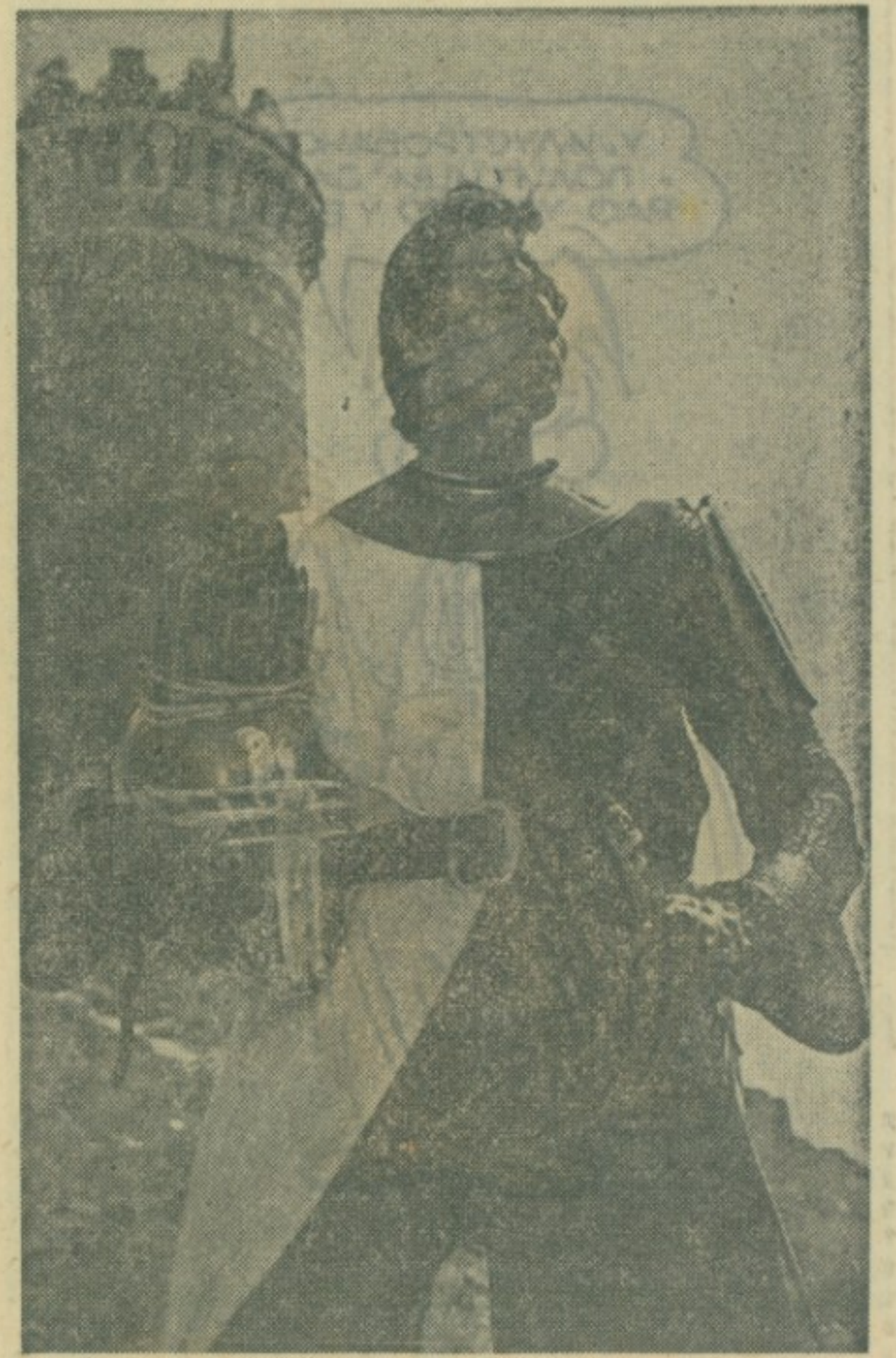
За позив феудалног витеза дечаци су се спремали од најранијег детињства. Није био редак случај да дете научи да јаше чим прохода. У руковању копљем вежбали су се на нарочитој лутки. Постојала је пословица по којој оном ко до седме године није показао способност за ратничку вештину није преостајало ништа друго до да потражи тишину манастирских видова.

У време када није ратовао, феудални витез је проводио монотоне дане у замку окруженом зидинама. Само су по који лутајући певач или турнир на коме су се витезови такмичили у вештини руковања оружјем, разбијали ову монотонију.

Феудални коњаник као и англосаксонски пешак имао је панцир-кошуљу која му је допирала до колена. Сличну мрежу имали су на глави која је била покривена шлемом с визиром. И нос је био такође заштићен. Шлем се с временом све више развијао и почео је да покрива цело лице изузев малих отвора за очи и рупица за дисање. После 13. века визир се могао спуштати и подизати. Потпуни оклопи појавили су се тек у 14. веку. У прављењу непробојних оклопа нарочито су се истакле миланске занатлије. Њихови оклопи су достигли тежину од око 25 килограма.

У току бојева вођених у Шпанији и за време крсташких ратова против Арабљана и Турака, Европљани су почели да цене њихове коње. Увезени су њихови пастуви и укрштањем је створена раса европских коња енглеске расе. Један коњ обучен за ратовање представљао је у 15. веку право богатство.

Средњовековне битке вођене су без плана, ратне стратегије и војничке дисциплине. Феудална армија није као савремена знала за строгу хијерархију официра, подофи-

цира и војника. Витез је за команданта признавао само сизерена и, у крајњој линији, краља. Међутим, ни они му често нису могли наметнути своју вољу. Битке су се тако рећи авказивале, као данас фудбалски сусрети. Одређеног дана у договорено време војске су се сударале на бојном пољу.

Велике битке представљале су у феудално доба реткост. Најчешће су биле дуготрајне опсаде утврђења и замкова. И у том погледу су крсташки ратови користили Европљанима, који су тада упознали старе тврђаве Антиохије брање-

не с ненадмашном вештином наслеђеном још од античких војсковођа. Селаци су по цени надљудских патњи морали кулчити и градити зидове дебеле често и до 10 метара! Наравно, примитивна артиљерија опсађивачима ту ништа није могла. За савлађивање више дова употребљавали су такозване „овнове“ или високе куле на точковима са којих су освајачи прескакали зидове. Предност је готово увек имала одбрана. Освајачке армије су ретко бројале више од 10.000 људи а често нише имале ни више од три.

СВЕДОК ОПТУЖБЕ

Недавно су за време археолошких ископавања у Уједињеној Арапској Републици пронађени комади глинених таблица. Научници су дешифровали текст и ево шта су открили.

Пре 2500 година у селу Мединет Хабу у близини Луксора живео је неки Панеп, човек лен и уз то крадљивац.

Панепови селјани су не једном покушавали да га уразуме. Чак су га неколико пута и пропустили кроз шаке. Али, Панеп је наставио да коље туђе козе и краде пшеницу од суседа.

Једном су сви становници села отишли у Луксор на неко молетствије. Када је религиозни обред био завршен и верни

ци у гомили вренули из храма, жреци су наједном дигли страшно галаму. Нестао је поклопац једне свете посуде начињен од чистог злата. Сумња је, природно, пала на Панепа.

Вративши су кућама, селјани су угледали Панепа на прагу његовог дома. Он је с гнушањем одбио оптужбу али су га ипак ухватили, везали и бацили у јаму која је служила као нека врста затвора. Из Луксора је дошао један службеник; почело је испитивање али је Панеп упорно остајао при својим. Био је готов да умре на „испитивању“ али је и даље тврдио да је невин, да он не би могао да учини једно такво богохулно дело.

После неколико седмица убуђења у селу се стишало, а како Панеп није признао пустили су га на слободу.

Међутим, поклопац свете посуде није пронађен...

Куда је могао да се дене?

Један француски археолог заинтересовао се за ову тајну стару преко два и по миленијума и за време даљих археолошких ископавања у Мединет Хабу постао је да тачно одреди место где је некад стајала Панепова колиба. У томе му је помогла савесност и тачност којом су древни писари забележили овај догађај.

Почело је ископавање. И када је био скинут слој земље дебеле један метар, нешто је заблестало под зрацима сунца. Пред научником се укавао онај исти поклопац са свете посуде.

Крадљивац је, значи, ипак био Панеп. Може се претпоставити да је он, вративши се у село пре осталих, сместа закопао поклопац испод земљаног пода своје колибе. Убрзо после тога су га ухватили, а кад је био пуштен није се усудио да украдену ствар понуди неком трговцу на продају. И тако је своју тајну однео у гроб...

ТАПИСЕРИЈА КОЈА ПРИКАЗУЈЕ БИТКУ КОД ХЕТИНГСА ИЗ 1066. ГОДИНЕ

ГРАД ДОМИШЉАНА

ОРГАНИЗАЦИЈА

Млад брачни пар из Габрова допутовао је у Рим. Супрузи су се одмах распитали колико треба платити за хотел и колико је дана потребно да би се разгледао град. Казали су им да је за разгледање града потребно најмање 4 дана.

После два дана Габровчани су изјавили да напуштају хотел и да се враћају у своју земљу.

— Како сте успели да за тако кратко време разгледа-те читав град? — питали су их.

— Једноставно — одговорио је Габровчанин. — Жена је разгледала једну половину Рима а ја другу. Кад се вратимо у Габрово испричаћемо једно другом шта смо видели.

Габрово је мали град у самом средишту Бугарске, на северним падинама планинског масива Старе планине. Град је настао 1527. године и током векова био је седиште и стедиште вештих занатлија, виноградара и ситних трговаца. Данас је Габрово индустријски град. У његовим фабрикама израђују се лепе тканине, али како сами Габровчани кажу, њих ипак нема толико да би се оденула читав планета. Габровска индустрија обуће достигла је фантастично високу производњу али шта се може кад људи цепају ципеле и папуче тако брзо да фабрички конвејери с готовом обућом не успевају да их стигну.

Измамљати смешне и забавне приче традиција је Габровчана. Габровске анегдоте познате су не само у Бугарској већ и изван њених граница. Најлепше и најзабавније је ипак то што Габровчани најчешће смевају сами себе и своју штедљивост.

У осталим крајевима Бугарске тврде да су: сукње, као сулундар тесне панталоне и веома кратке сукње, авион без мотора, кола с једним точком и повремено нестајање струје као нов метод штедње електричне енергије — измислили Габровчани.

Недавно је на иницијативу Габровског градског народног одбора објављена књига „Габровске анегдоте“. Из те књиге узете су. И ове које објављујемо.

КАВАЉЕРСТВО

Неки Габровчанин је био позван у госте. За столом је запалио цигарету и пружио табакеру свом суседу с десне стране.

— Хвала, не пушим — одговорио је овај.

Габровчанин се окренуо свом суседу слева.

— Хвала, ни ја не пушим.

Тада се његова жена наг-ла преко стола и прошапу-тала:

— Зашто домаћици не по-нудиш цигарету?

— А, то не. Она пуши — још тише јој одговори Габровчанин.

СПОРАЗУМ

Габровчанин је продавао куван кукуруз крај улаза у Народну банку. Посао је ишао добро и Габровчанин је добро зарађивао. Крајем сезоне дошао је Габровчанину један позаник и замолио га да му позајми 50 лева.

— Видиш како стоји ствар — одговори му трговац куваног кукуруза. — Кад сам почео да тргујем, ја сам с банком закључио споразум да не конкуришемо једно другоме. Банка даје зајмове али не продаје кукуруз, а ја продајем кукуруз али не дајем зајмове.

ПО ГАБРОВСКИ...

Једна Габровчанка није се осећала добро и одлучила је да „улови“ лекара на улици да би од њега добила бесплатан лекарски савет.

— Драги докторе, — обратила му се — осећам се веома лоше, изгубила сам апетит... Молим вас, препиши те ми неки лек.

— Са задовољством — одговори лекар који је такође био Габровчанин. — Али, морате се свући овде на улици да бих могао да вас прегледам.

ДАН КАД СЕ РИБА ПОЈАВИЛА

Швајцарски часопис Илистре донео је пре извесног времена чланак свог сарадника Ренеа Сена о грчком режисеру Михаелу Ка

острва. Међутим, како бомбе не експлодирају, влада те стране државе шаље тамо своје људе прерушене у туристе који покушавају да пронађу бомбе. Њима полази за руком да нађу две али не и трећу коју неко дете не знајући о чему се ради баца у море. На дну мора бомба експлодира и ујутру становници острва зачућен, посматрају мноштво угинулих риба на обали. Атомска смрт почела је од морског дна.

Главну женску улогу у овом филму Какојанис је поверио младој глумици Кандис Берген, којој је то трећи играни филм.

У паузи снимања овог филма Рене Сен је успео да добије од Какојаниса неку врсту интервијуа, у ствари био је то више невезани монолог који ми преносимо у целини.

„Ми смо у Грчкој и писци, музичари сликари и песници, али никако сингаесте. Онима којима је успело да направе једном добар филм, други пут то више није полазило за руком. Вероватно због тога што код нас нема традиције и радимо углавном аматер-

ПРОПУШТЕНА МОГУЋНОСТ

— Зашто плачеш мали — запитао је пролазник једног малишана кога је срео у главној улици Габрова.

— Мама ми је дала лев а ја сам га изгубио.

— Ево ти лев и немој више да плачеш.

Малишан је узео новац и заплакао још јаче.

— Добро, зашто сад плачеш?

— Зато... да нисам изгубио онај лев од маме, сад бих имао два лева.

ПРВА ЛЕКЦИЈА

Отац је купио сину нове ципеле.

Изазећи сутрадан из куће отац запита сина:

— Иванчо, јеси ли ти то обукао нове ципеле?

— Да, тата.

— Онда се потруди да правиш дуже кораке — посаветова га отац.

НЕИЗВЕСНОСТ

Јуче сам био на једном банкету и све досад није ми јасно да ли сам штогод јео или нисам.

— А ко је давао банкет?

— Ја.

ЗА ГАБРОВЧАНЕ ПРИЧАЈУ ДА...

...увече заустављају часовнике да се механизам не би трошио и тако дуже трајао.

...једном су дошли на мисао да паткама подметну родина јаја па су после чекали да се из њих излегу огромни пачићи. Зато сад роде надалеко заобилазе Габрово.

...одсецају мачкама репове да ове брже пролазе кроз врата и не хладе собу.

...и коњима одсецају репове да они њима не би махали и напрасно трошили снагу.

...кад су у моди биле лезе, Габровчанке нису њима махале већ су их држале непокретне а махале су главами.

Због тога се њихове лезе никад нису трошиле и ломиле.

...покривају сланике чашом, а затим стакло додирују хлебом или месом.

...узимају под кирију само онај стан у чијој се близини налази улични фењер.

КАНДИС БЕРГЕН, ГЛУМИЦА КОЈА ИГРА ГЛАВНУ ЖЕНСКУ УЛОГУ У ОВОМ ФИЛМУ

којанису, који сада снима свој најновији филм „Дан кад се риба појавила“.

Мада режисер Какојанис, познат по филмовима: „Степа“, „Електра“ и „Грк Зорба“ (који сенедавно и код нас приказивао) не воли много да говори о филму који управо снима, швајцарски новинар је успео да сазна у главним цртама фавулу: страни авиони грешком бацају три атомске бомбе у близину једног грчког

РЕЖИСЕР КАКОЈАНИС (ЛЕВО) ЗА ВРЕМЕ СНИМАЊА ФИЛМА СА ГЛУМИЦАМА АМАТЕРИМА

ски. Друге земље, које као и ми теже за самосталношћу, успеле су већ да се пробiju на светском тржишту (Јапан, Чехословачка).

Много је писано о начину мога рада: тражили су од мене да им објасним многе ствари. Могу само да кажем да немам неку своју филозофију и да мене једноставно интересује само људске судбине. Не бих желео да говорим о филму који сада снимам, не само вама, већ никоме. Ако би сви детаљи били већ сад познати, мој сценарио би изгубио од своје снаге. Ја желим овим филмом да направим изненађење. Могу само да кажем да у филму има једна жена, веома лепа, веома млада, која води једну групу археолога. Она је „модерна“ јер се радња филма догађа 1972. године. Али она није мушкобањаста, она је само смела, енергична особа, способна да води људе и свој живот онако како се то њој свиђа.

Ја сам у филму измешао познате глумце, мање познате и аматере које сам покупио, са улице. Како сам постигао да ми играју непрофесионалци? То је сложен процес: има толико начина колико и људи. Сваки случај је другачији. Покаткад се према таквом глумцу опходним благом, покаткад га жестоко нападнемо. Некад му кажем нешто чиме га засмејем а покаткад да бих га уплашио. Могу само да кажем да су они неке сцене боље одиграли од професионалаца јер су их играли инстинктивно. Све ово знам јер сам и сам био прво глумац. Затим су тражили да напишем сценарио и ја сам послушао. Кад су га људи са филма прочитали, рекли су: „Зашто га ти сам не би режирао? У почетку сам их послушао. У почетку, упустио сам се у ову авантуру оне размишљајући, јер у основи један млади режисер зна само на један начин да снима филмове. Временом се све мења. Искуство обогаћује човека и у исто време му отвара различите путеве изражавања. Чим има избора, нема сумњи, чим има сумњи има и тешкоћа. Што филм боље иде то је теже направити га добрим!“

КОЛИЦА ОД ЛИШЋА

Стручњаци тврде да се кокосова палма, односно њени поједини делови, могу искористити за хиљаду различитих ствари. Тако се огромни лист кокосове палме користи на острву Раруари, у архипелагу Туамоту, као — деџа колица. Додуше, не за бебу већ за децу која већ могу да седе. Дете се постави на средину листа а затим се „коллица“ вуку за петелку.

Пантери из Европе

Бурманске цигле пуне су пантера. Па ипак, зоолошки врт у Рангуну, главном граду Бурме, све донедавно није имао ниједног пантера. Дирекција зоолошког врта одлучила је да попуни ту празнину. Пантери ће ускоро стићи у зоолошки врт... из Берлина.

ПРВИ ЛОВ ЦЕКА МАКФИЈА

ГАЂАО САМ ЗЕЦА АЛИ КАД САМ ПРИШАО УГЛЕДАО САМ НА СВОЈЕ ВЕЛИКО ИЗНАЈАЊЕЊЕ СМРТНО РАЊЕНОГ — ЈЕЛЕНА!

Био је новембар 1906. године, дан који никада нећу заборавити. Моји родитељи, са којима сам живео у нашој малој али удобној кући на обали језера Хиурон, пошли су рано ујутру у риболов и више се нису вратили кући. Никад нисам тачно дознао шта се са њима десило. Неки су тврдили да их је бура изненадила и да су се утопили, други су опет говорили да их је неко убио. Ја сам тада имао свега једанаест година. Неколико дана узалуд сам их очекивао да се врате.

Наш најближи сусед био је Чарлс Левит. Његова кућа била је удаљена од наше читаво два-три километра. Како се моји родитељи нису вратили, отишао сам до њега да га замолим да их потражи. Он ми је рекао да је мој отац добар ловац и рибар и да ће се сигурно вратити. Међутим, био сам убеђен да је он пре мене чуо о нестанку мојих родитеља и говорио је овако само да би ме утешио.

Када се моји родитељи нису вратили ни после десет дана, схватио сам да се више никад неће вратити. То је било и мишљење суседа Левита који ми је саветовао да одем свом стрицу у Алпену, у држави Мичиген. Рекао ми је да тамо могу да наставим школу а да ће он водити бригу о нашој кући док се ја не вратим. И шта сам друго могао да урадим. Једног новембарског јутра појашао сам на шег коња Цека (дошао је на свет некако у исто време кад и ја и због тога добио моје име) и повео нашег пса Пета. Понео сам и своју пушку као и нешто од прибора за припремање јела.

Морам да признам да се нисам баш пријатно осећао јер је требало да прођем кроз доста велику и густу шуму. Ипак шума ми није била потпуно непозната јер сам че-

сто с оцем одлазио у лов и риболов. Научио сам да пливам када сам имао само четири године и у води сам се одлично сналазио.

Иако нисам ишао много у школу ипак сам знао добро да читам највише захваљујући књигама које су писале о Буфалу Билу, Дејвиду Крокету и другим јунацима Дивљег запада. Али не само да сам о њима много читао већ сам гледао да личим на њих по свему. Отац ми је набавио малу пушку још када сам имао осам година па сам стално вежбао трудећи се да гађам исто тако добро као Буфало Бил или да баратам ножем као Дејвид Крокет. Често сам свог пса Пета замишљао као страшног гривљација кога сам нападао наоружан само ножем као што је то Крокет радио.

И зато нисам био баш потпуно неспреман када сам се нашао у шуми. Али пре тога сам увек био са оцем или неким другим ловцем па се нисам ничега плашио. Међутим, сада сам први пут био сам у великој и дивљој шуми. Јахао сам полако избегавајући веће густине јер сам се плашио да ме неки медвед не изненади.

Око подне сјахао сам с коња и припремио скромни ручак који сам поделио са Петом, док је коњ за то време пасео доста оскудну траву. Одједном Пет је начуљно ушн а онда кевљући појурио према једном жбууну. Догробио сам пушку и пошао за њим. Када сам зашао мало у шуму, приметио сам зеца како јури једним пропланком док је Пет јурио за њим. Чекао сам погодан тренутак да опалим да не бих погодио пса. Али зец је час нестајао, час се појављивао на другом месту све некако јурећи у круг. На крају сам опалио и Пет је прилично јасна ноћ са месечином тако да сам га лепо видео. Прво што сам помислио било је да је то међед и зато сам одмах шчепао пушку и онако необучен појурио Пету у помоћ. Међутим, када сам дошао до дрвета видео сам једног ракуна како чучи на грани. Рекао сам себи да овог пута не смем да се обрукам као кад сам гађао зеца. Зато сам добро нанишано мада ми је мрак отежавао посао. Најзад сам окинуо. Очекивао сам да ће се ракун одмах стрмоглавити са гране. Али, ништа се није десило. Опет сам био убеђен да сам промашио када одједном ракун поче полако да клизи са гране и најзад паде на земљу где га дочека Пет. Али није била потребна његова интервенција — ракун је био мртав.

Поносан на успехе тог дана нисам више могао да спавам и зато сам остатак ноћи провео поред ватре дерући ракуна. Радио сам доста невесто. Овом плену се највише обрадовао Пет јер је могао да једе меса колико је хтео. И док сам седео тако

па нашао сам тешко рањеног — јелена. Гађао сам зеца а погодио јелена! Био сам у исто време и тужан и радостан, тужан што сам сматрао себе добрим ловцем а сад тако да промашим, а радостан што сам ипак убио јелена.

У почетку сам мислио да кренем одмах даље али је у мени проговорно понос ловаца: решио сам да ту заноним и вечерам. Мада сам имао довољно хране, ипак сам одсекао један јелењи бут и лепо

га испекао као што би то урадио сваки прави ловац. Месо је било тако укусно да је Пет са највећим задовољством гутао комаде које сам му давао.

Пошто смо лепо вечерали, постарио сам се да донесем мало траве и лиснатих грана Цеку да и он не остаје гладан. Када је све било готово, разapeо сам шатор да ме заштити у случају кише, скинуо одело и ставио га под главу, покрио се ћебетом и легао да спавам. Мада су Пет и Цек били у мојој непосредној близини, ја сам се трудио да стално одржавам ватру уздајући се да ће ме она најбоље одбранити од нежељене посете каквике зверке.

Ипак ми није било суђено да проведем целу ноћ на миру. Иза сна ме је тргло оштро лајање Пета. Пас је стајао испод оближњег дрвета. Била је прилично јасна ноћ са месечином тако да сам га лепо видео. Прво што сам помислио било је да је то међед и зато сам одмах шчепао пушку и онако необучен појурио Пету у помоћ. Међутим, када сам дошао до дрвета видео сам једног ракуна како чучи на грани. Рекао сам себи да овог пута не смем да се обрукам као кад сам гађао зеца. Зато сам добро нанишано мада ми је мрак отежавао посао. Најзад сам окинуо. Очекивао сам да ће се ракун одмах стрмоглавити са гране. Али, ништа се није десило. Опет сам био убеђен да сам промашио када одједном ракун поче полако да клизи са гране и најзад паде на земљу где га дочека Пет. Али није била потребна његова интервенција — ракун је био мртав.

Поносан на успехе тог дана нисам више могао да спавам и зато сам остатак ноћи провео поред ватре дерући ракуна. Радио сам доста невесто. Овом плену се највише обрадовао Пет јер је могао да једе меса колико је хтео. И док сам седео тако

поред ватре осећао сам се потпуно способан да бринем сам о себи. Осећао сам да сам постао мушкарац коме није била потребна помоћ стрица или било кога другог. Био сам убеђен да би се и сам Дејвид Крокет поносио са мном.

Сутрадан сам убио још једног јелена али овог пута сам стварно њега и гађао. Појавио се изненада на свега десетак метара од мене тако да нисам могао да промашим. Како је већ било прошло подне, одмах после ручка почео сам да пакујем ствари да бих се вратио кући. Док сам ја паковао, Пет се био негде изгубио. Одједном сам чуо његово завијање. Шчепао сам пушку и појурио у правцу одакле је завијање долазило. И на неких тридесетак метара угледао сам Пета како бежи док за њим јури медвед. Очигледно, Пет није имао смелости да се упусту у борбу са таквим непријатељем и зато је сматрао да је најбоље да потражи спас у бекству.

Нисам много оклевао. Чим ми се указала прилика опа-

Бекство медведа и моја појава као да су охрабрили Пета и он је јурио за животињом. Ја сам пожурио за Петом да бих му се нашао на помоћи. Али медвед и Пет су тако брзо одмицали да нисам могао да их пратим. Изгледа да ни пас није имао много среће јер се ускоро он вратио. Био сам сигуран да је медвед рањен, па сам решио да преноним и ту ноћ у шуми а ујутру да кренем у потеру за медведом.

Ноћ сам провео доста немирно плашећи се да ме медвед не изненади. Чим је сва нуло, кренуо сам са Петом. Нисам смео да оставим самог Цека па сам и њега повео. Пет је лако пратио траг медведа и око подне смо га нашли у једном жбууну.

Изгубивши много крви био је јако малаксао па ми није било тешко да га убијем. Истина, није био велики медвед, био је млад али то није умањило мој понос. Говорио сам себи да сам способан и за највеће подухвате. Али за сваки случај пожурио сам да што пре натоварим медведа на коња и да

НА ПЕТОВО ЗАВИЈАЊЕ ПОЈУРИО САМ МУ У ПОМОЋ. ИЗНАЈАДА ЈЕ ИЗ ЖБУНА ИСТРЧАО МОЈ ПАС ДОК ЈЕ ЗА ЊИМ ЈУРИО ЈЕДАН МЕДВЕД

се изгубим из страха да се не појави неки већи. Вратио сам се триумфално својој кући где сам наставио да живим све док се нисам оженио. Како сам се латио и других послова и добро напредовао у животу. Али, ипак и данас мислим да за све касније успехе могу да захвалим свом првом самосталном лову који ми је улио такво самопоуздање да ме ништа није могло поколебати.

СА СВИХ СТРАНА

Швајцарска је земља која држи рекорд у броју штампаних ствари са 491 дневним листом и 3 недељна. Међутим, све те новине и листови имају мали тираж: 245 излазе просечно у 3.800 примерака, 103 у више од 10.000 а само два у више од 100.000 примерака.

Једна сврака савила је своје гнездо на аеродрому Белфаст, у Ирској и тако се припитомила да је слободно прилазила путницима који су је из руке хранили. Међутим, не давно се сувише приближила једном реактивном авиону који је полетео и он јој је сиржило крила. У жеључу угинуле птице пронађено је неколико прстенова и другог накита које је она тако вешто „крала“ од путника да су они то примећивали тек касније.

Највећи немачки телескоп са сочивом пречника 1,23 метра биће ускоро прерађен у опсерваторији Кенигштул у близини старог универзитетског града Хајделберга. Стручњаци који су радили на његовој изради изјавили су да оптички систем телескопа специјалног типа, који досад није био примењиван нигде у свету,

Девојке једног племена из Централне Африке на оригиналан начин објављују третирак кад постају и удаваче: у одређене дане оне проштејају месним тргом носећи на глави шледе пуње јела које су саме справиле. Будуће младожење тако имају прилике да се на лицу места увере у куварске способности будућих невеста.

У Шпанији је недавно основано необично удружење у које се могу учланити само људи изузетно малог раста. Сврха овог удружења, између осталог, јесте да изборе за своје чланове право на прва седишта у позоришним дворанама као и салама за одржавање разних приредби.

Нестанци станова осећа се свуда у свету. То је вероватно и био разлог који је навео једног француског хирурга да у месним новинама да следећи оглас:

„Хирург-естетичар мења но ви нос у замену за двособан стан“.

У близини Тангера пронађена су 32 изванредно добро очувана скелета, сахрањена заједно с оружјем и предметима за личну употребу.

Због »породичне свође«

Пет снажних људи морало је да удружи своју снагу да би савладали једног крокодила у волошком врту у Прагу, тешког 200 килограма и дугачког 2,70 м кога је у „породичној свође“ убио један његов рођак. Да би ветеринар могао да га прегледа и лечи, чувари су крокодила привезали за једну дрвену ласку на којој ће остати све док му серане не залече.

Није свима угодно...

Једно исто дрво служи генерацијама пауна; зец чува свој лежај годинама као и јазавци који непрекидно копа у њему нове ходнике. Једино велики мајмуни, гориле, шимпанзе, орангутани, мењају сваке ноћи друго дрво.

Статистика...

Статистичари тврде да су Американци попунили у 1966. години 542 милијарде цигарета, то јест за 13 више него у 1965. години. Што би просечно изнело 2.710 цигарета по становнику или 8 на дан по особи.

Воле људи животиње

Сматра се да у Енглеској има 4.760.000 папагаја, 4.200.000 мачака и 4.100.000 паса.

Да не lupну врата

Холандски стручњаци конструисали су специјалну браву са хидрауличним шаркама тако да се приликом промаје или јачег удара врата или прозора они не могу разлупати.

Стручњаци сматрају да се ради о скелетима старим око три хиљаде година.

У Марсељу је недавно отворен фризерски салон за битнике. Приступ имају само мушкарци с дугом косом.

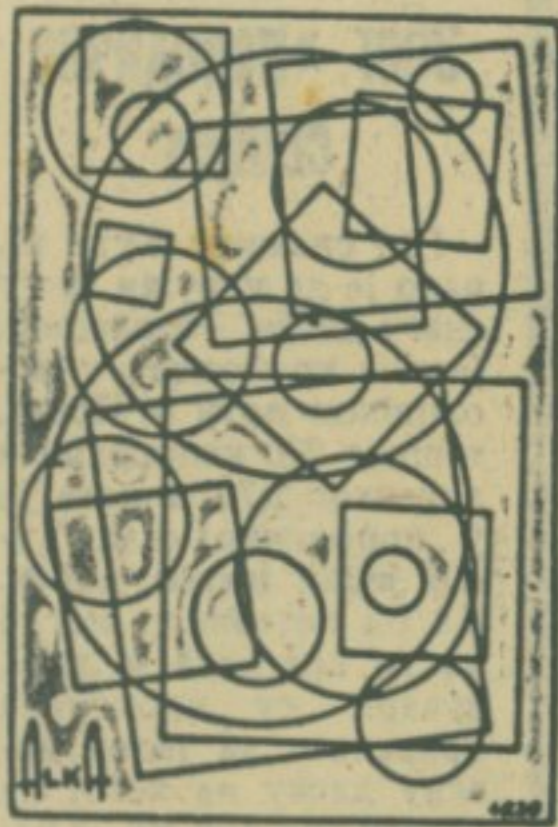
Тврђење да дуван изазива рак навело је неке америчке стручњаке да покрену кампању пијења млека, тврдећи при том да оно неутралише отровно дејство дувана. После кампање статистичари су израчунали да проценат пушача није опао али да се зато за 16% попео оних који пију млеко и пуше дуван.

У Гијани се четири пута годишње одржавају трке коза. При том сваки „докеј“ мора да трчи поред своје козе коју држи на узници. Да не би цицелама подстрекавали козе да трче брже „докеји“ морају бити боси. Последњи рекорд износи: 182 метра за 20 секунди и осам десетинки.

У Музеју дувана у месту Бинд у Немачкој налази се вероватно највећа цигара на свету: дуга је 1,70 метар а тешка 9 килограма. Да би је попушио евентуалном пушачу би за то била потребна пуна два месеца.

УСРЕД НОЋИ ПРОБУДИЛО МЕ ЈЕ ПЕТОВО ЛАЈАЊЕ. СТАЈАО ЈЕ ИСПОД ДРВЕТА НА КОМЕ СЕ НАЛАЗИО ЈЕДАН РАКУН.

ПРОВЕРИТЕ ЈЕСТЕ ЛИ БРЗИ

Покушајте да за што краће време избројите колико има кругова и квадрата на нашем цртежу?

Одговор: 10 квадрата и 13 кругова.

ОТВОРИ ОЧИ

ВЕСЕЛИ

Слике А и Б разликују се у шест детаља. Можете ли брзо да уочите о којим се разликама ради.

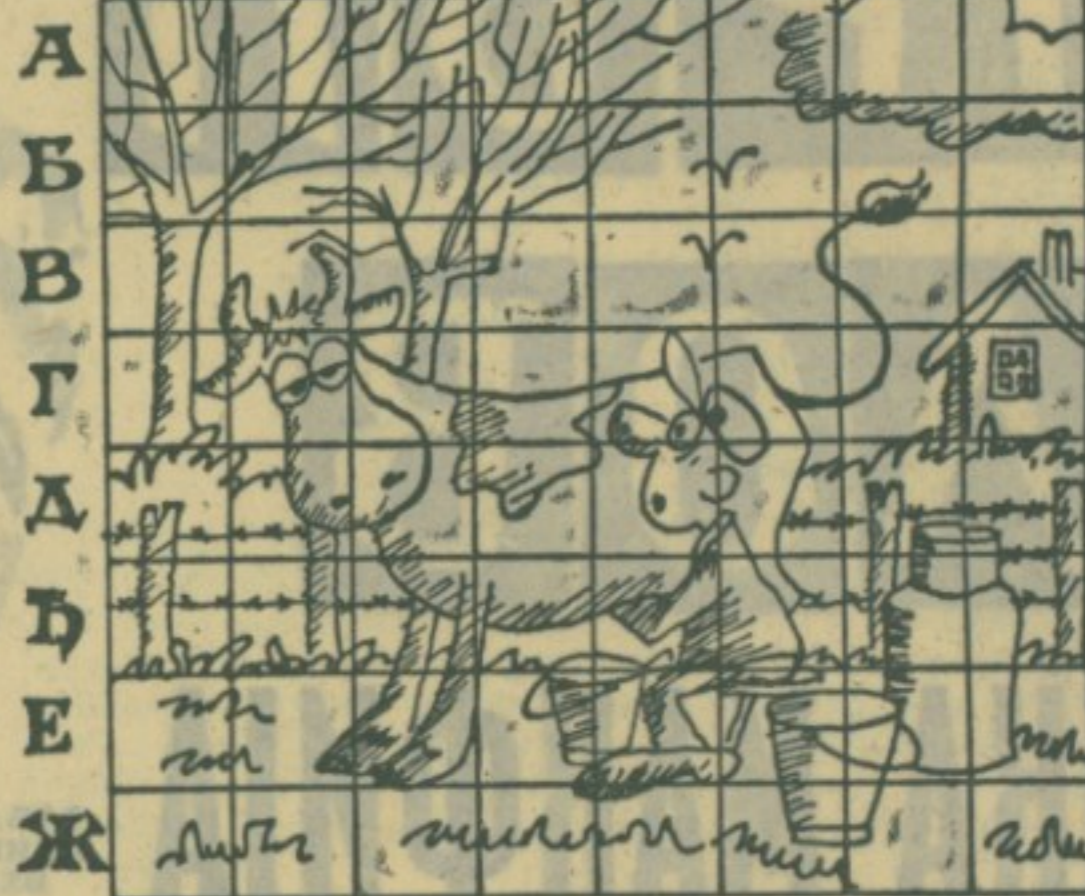
Одговор:

1. Пајац на слици Б има окренуту главу и цело тело на супротној страни од оне на цртежу А; 2. мајмуни обележени бројевима 1 и 2 променили су руке; 3. пајац нема шишке на целом челу; 4. набори на његовим рукавима нису исто распоређени као на првој слици; 5. пајац на цртежу Б има оба дела на панталонама отворена и 6. дугмета на кошуљи су му окренута на другу страну.

КЛАСНИ

1 2 3 4 5 6 7 8

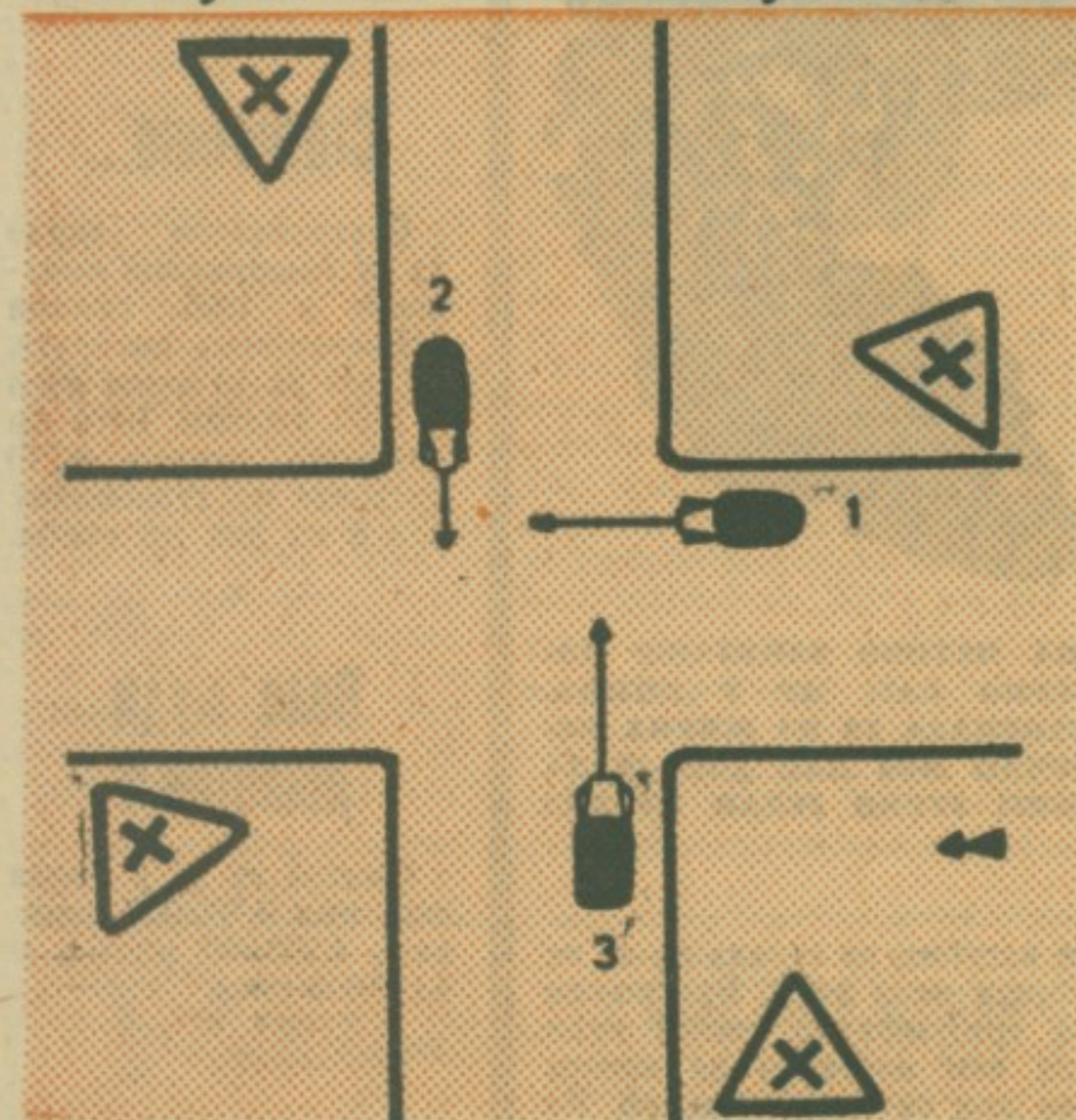
ДВА ИСТА ПОЉА

Мада се то на први поглед не би рекло, на овој слици се налазе два потпуно иста поља.

Одговор: Да су то поља обележена у нашем одговору.

В4 и Ж7.

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ САОБРАЋАЈНЕ ЗНАКЕ

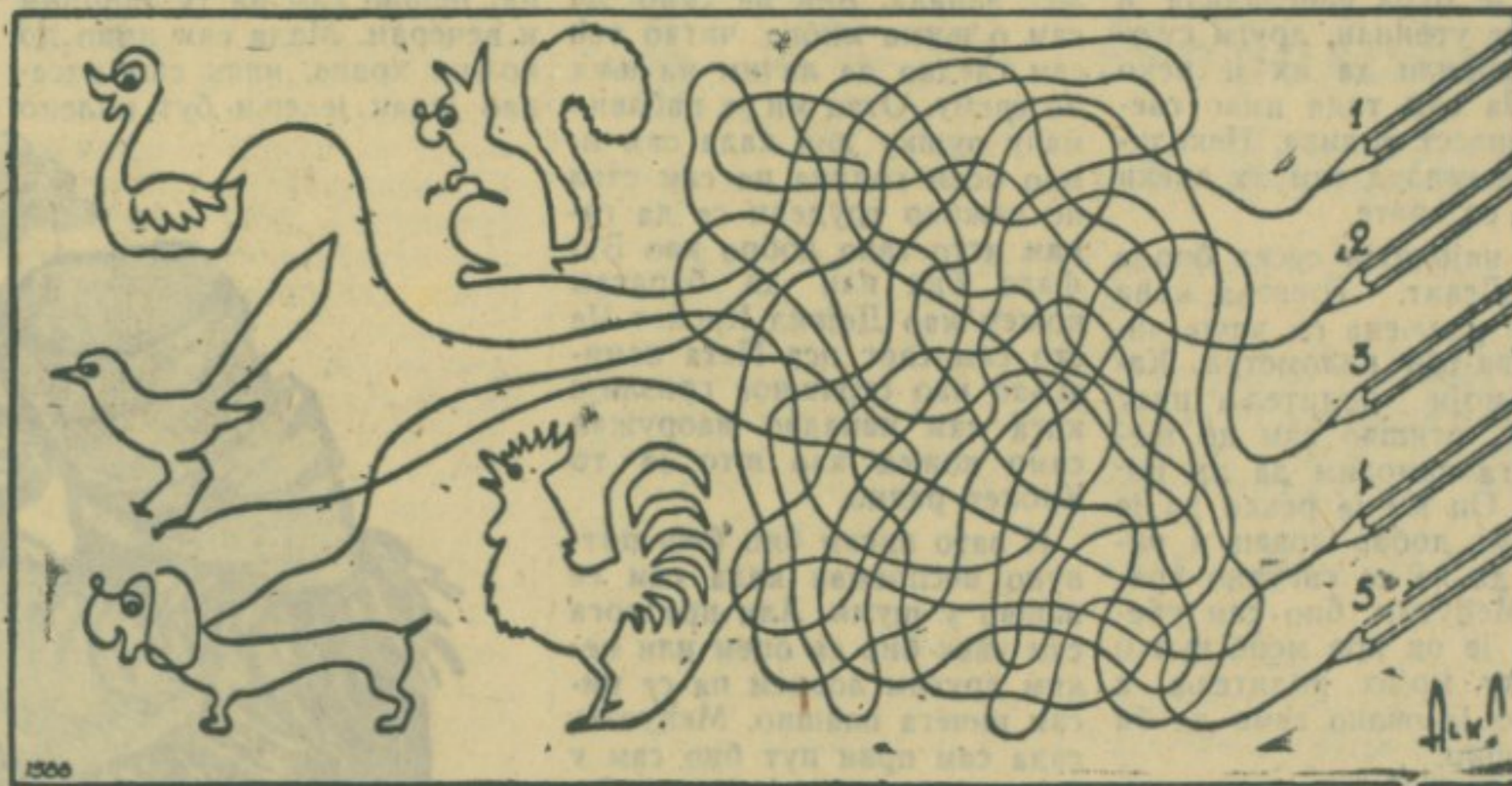
На једном раскршћу средла су се три аутомобила. Речите, водећи при том рачуна о саобраћајним знацима, који аутомобил од њих има предност? Можете ли рећи да ли се овде укрштају путеви другог реда или првог?

Одговор: 1. Трећа аутомобилска путања има предност. 2. Саобраћајни знак је знак првог реда путања. 3. Саобраћајни знак је знак другог реда путања. 4. Саобраћајни знак је знак трећег реда путања.

ЈЕДНИМ ПОТЕЗОМ

Сваку од овах пет животиња на нашој слици наш илустратор је нацртао једним потезом не дижући оловку са папира. Покушајте да и ви урадите то исто видећете није тешко. Уз то назначите и којом је оловком сликар нацртао коју животињу, односно њен број.

Одговор: Патку је нацртао оловком број 2; вeverицу бројем 4; свраку бројем 3; пса бројем 1 а петла оловком број 5.

ШТА ЈЕ СУВИШНО

Да бисте решили ове задатке треба само да мало промислите. Задаци се састоје у следећем: дајемо вам четири групе од по пет животиња или спортских дисциплина. Четири од њих имају једну заједничку особину док је једна сувишна. Можете ли да откријете која је животиња односно

спортска дисциплина сувишна. 1. Пас, крава, овца, лос, мачка. 2. Пас, крава, овца, лос, коњ. 3. Фудбал, хокеј, рукомет, кошарка, ватерполо. 4. Фудбал, хокеј, рукомет, кошарка, бадминтон.

Одговор: 1. Све животиње сем лоса су домаће. 2. Све сем пса копitari. 3. Кошарка — јер једино у овој спортској игри не постоји вратар. 4. Бадминтон. За све остале игре потребна су два тима док је у бадминтону појединач против појединачца.

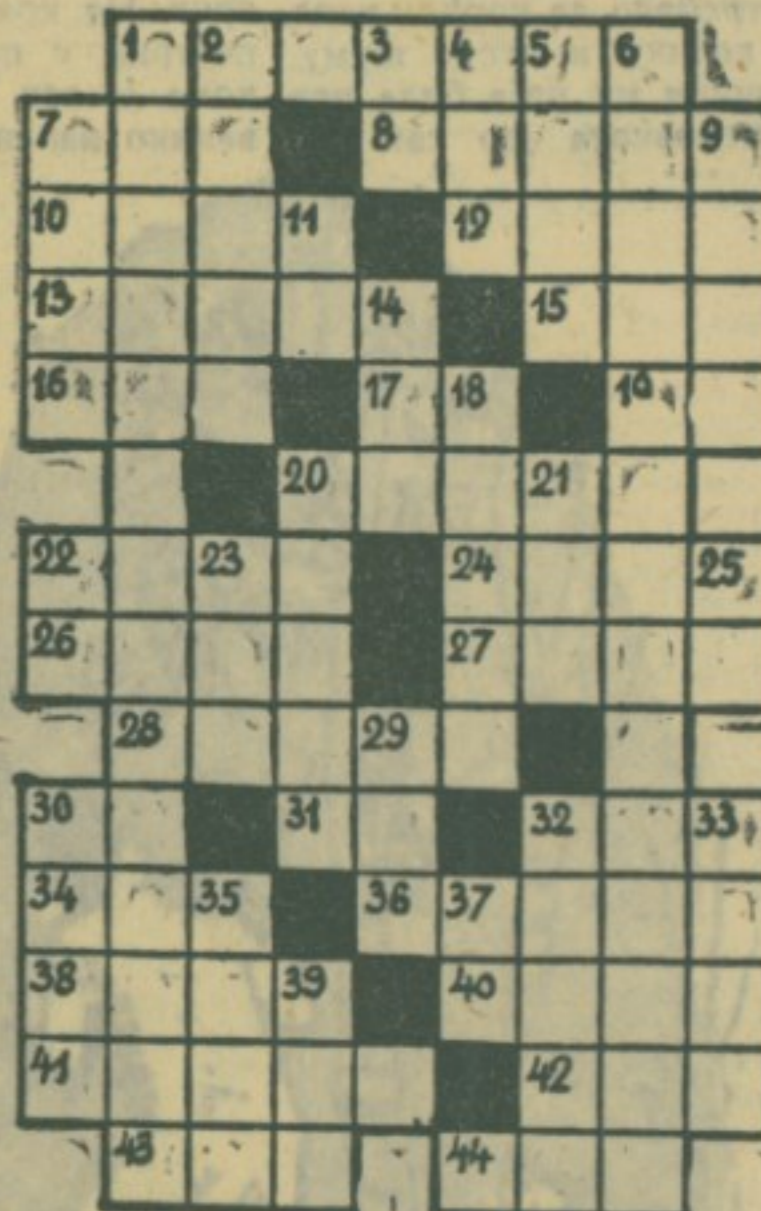
Зајонешке

Има шешир — нема главу, има ноге — нема цицкалце? (Печурка) Нема ни главу, ни руке, ни ноге, па ипак његово присуство се осети чим се он појави. (Ветар)

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) грчко слово, 7) познати француски спортист новинар (Габријел), 8) врста вошке, 10) моти (лат.), 12) јагњећа кожа која се употребљава за израду рукавица, 13) залив, 18) острво на Јадрану, 19) главни град Валхирске ССР, 17) фирмација, 19) два самогласника, 20) вапнар, 22) врста тканине, 24) пиринач, 26) марка аутомобила, 27) сна лажљива, 28) град у Ботоанији, 30) хемијски знак за платину, 31) лична замишља, 32) боја лица, 34) узвик, 36, врста атмосферског гласа, 38) француски певач (Тино), 40) највећа копнена животиња, 41) река у Босни, 42) острво на Јадрану, 43) једноцифрени број, 44) башта.

Усправно: 1) нева интересаност, 2) песник, 3) иницијали нашег композитора („Кнез Иво од Семберије“), 4) текстилна биљка, 5) наш композитор (Крсто), 6) несмотреност, 7) прастаровици Јапанских и Курилских острва, 9) врста мајмуна, 11) хемијски знак за манган, 14) речни острво, 18) једна од САД, 20) физкултура, 21) хемијски спортски центар у Шведској, 22) хемијски знак за христити, 23) покрајина на Шриланци, 25) два сугласника, 29) острво на Јадрану, 30) држава у Јужној Америци, 32) врста старог новца, 33) град у Француској, 35) место на острву Пресу, 37) латинска скраћеница за место печата, 39) језеро у Северној Америци.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) грч, 4) Теа, 7) предворје, 10) лед, 11) акт, 12) еш, 13) Ото, 15) ун, 16) скуп, 18) Мила, 20) але, 21) Ена, 22) Араго, 25) Ака, 27) Спа, 28) Пек, 31) партитура, 34) рр, 38) ива, 38) Ин, 37) а-ом, 39) крма, 41) ТАМ, 42) Тел. Усправно: 1) грешка, 2) ред, 3) М(арин) Д(ржич), 4) го, 5) зра, 6) ајкула, 7) плес, 8) врт, 9) Етна, 13) опера, 14) омега, 17) Ула, 19) ино, 23) актив, 24) Спарта, 26) Мериме, 27) спрат, 30) ар, 29) ПУ, 30) канал, 32) нм, 33) так, 38) ом, 40) рт.

НАПРАВИ САМ

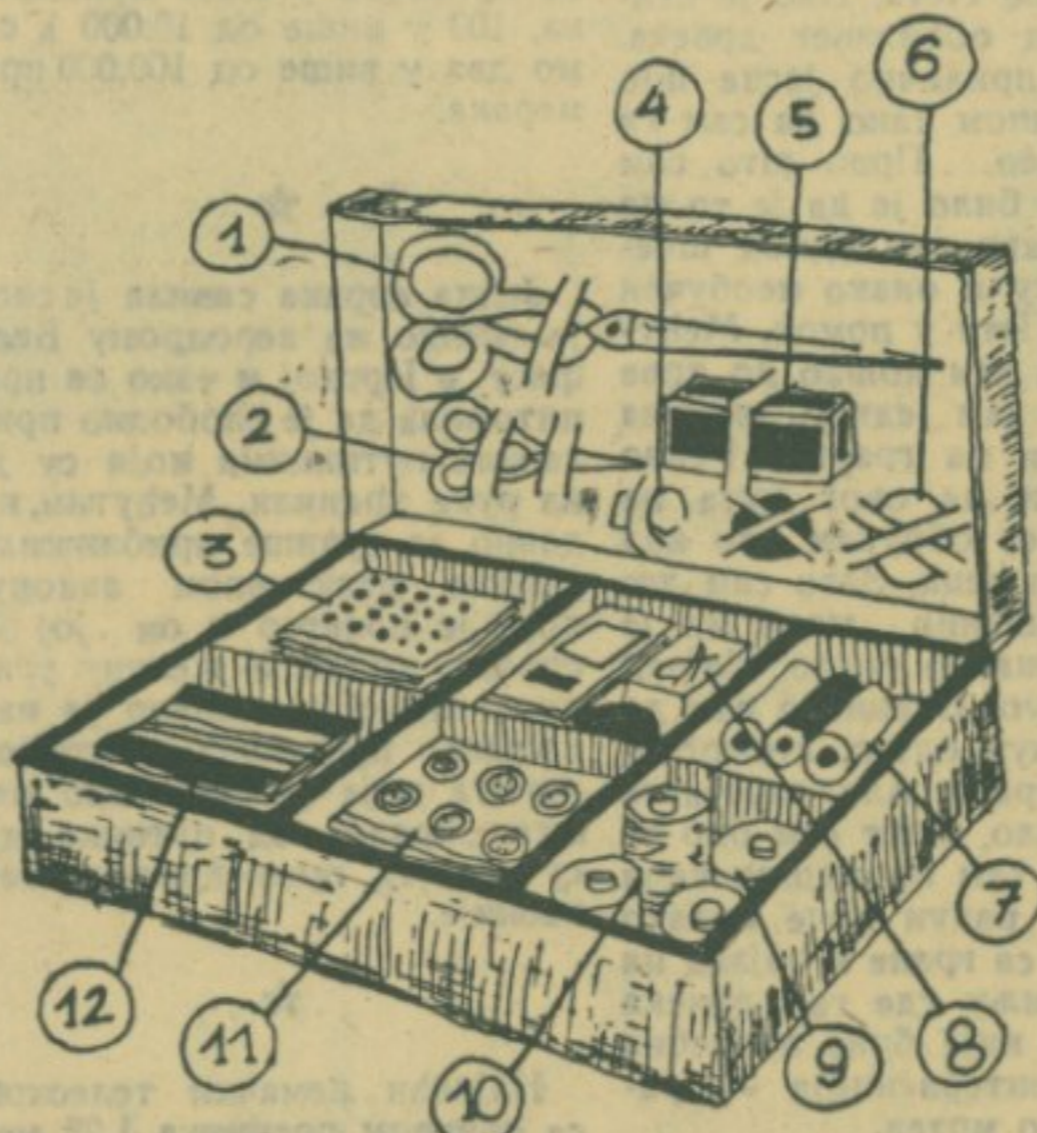
КУТИЈА ЗА ШИВАЋЕ ПРИБОР

Таква кутија неопходна је у сваком домаћинству. Међутим, да сваки пут кад нешто треба да закрпите или сашијете лутки или себи, не бисте узимали од маме предлажемо вам да сами направите себи кутију за ваш шиваћи прибор.

Уколико у кући немате неку дрвену или кутију од картона замолите најближег продавца да вам да кутију од сапуна. Код куће је прегледајте, лепком или лепљивом траком учврстите преграде и према жељи украсите је са унутрашње и спољашње стране.

Да би вам кутија била увек уредна предлажемо вам да је на следећи начин уредите, на унутрашњу страну поклопца ставите велике и мале маказе (број 1 и 2), (да вам не би испадале ставите преко њих на два места траку у коју ћете их касније лако стављати и извлачити); напругач (број 4); сантиметар (број 5) и креду којом ћете се служити приликом кројења материјала (број 6).

У доњи део кутије подељите у шест преграда сложите следеће: „дрикер“ (број 3); игле „шпендле“ и „зихеридле“, али сваку од њих у посебну кутићу (број 8); ибришме у разним бојама (број 7) бели и црни калем коња (број 9 и 10); разна дугмета (број 11) и ластич (број 12).

својих познаника из Бахчисараја и његове околине и преко њих упорно прикупљао сваку и најмању информацију, која би могла ма шта да му каже о топу. Многа од тих обавештења била су измишљена, па је трагање за истином било тиме отежано.

Њих тројица су се неколико дана верали по планинским висовима, док нису избили на највиши врх, очекујући да ће одатле кад „Дора“ отвори ватру, моћи отприлике да одреде одакле пуцањ долази. Пели су се и на крошње дрвећа, очекујући да ће угледати светлосни блесак приликом испаливања мине.

Тиха и мирна ноћ у кримској шуми. Одједном топ је отворио ватру. Севастопољска утврђења су се рушила једно за другим. Ехо је долазио са свих страна. Двадесет и осмог маја, минут пре 10 часова увече, разлегао се други пуцањ. Земља је подрхтала, експлозија је срушила читаве блокове зграда у Севастопољу. Затим трећи, четврти... пуцањ.

Николај Кожухор се заваљачио у увале, пећине и водо-

љиво. Трећег дана успели су да ухвати немачког војника, који се враћао на патроле. Испитивали су га, али војник ништа није знао о месту где се топ налази. О свему је могао само да каже онако како је чуо од својих официра, који су намерно дезинформисали своје људе да би тако сачували тајну топа.

Кожухор је одлучио да настави са хватањем немачких војника све док не ухвати оног који нешто зна о „Дори“. Оног првог војника задржао је као заробљеника очекујући да ће Немци упутити патроле да га траже. И заиста, после неколико часова чекања, Кожухор је угледао двојицу немачких војника како се опрезно пробијају кроз шумски чествр. Избегавали су стазе и кретали се тешким тереном. Очигледно, планили су се изненађења.

Кожухор је из свог скровишта посматрао Немце како несигурно корачају и с неповерењем прилазе гушћој шуми. Привукао се ближе њима, а затим остао непомишљан, чекајући свој тренутак. Приметио је да их опрезност страховито замама и да су готово на намаку будности. Из свог скровишта их је проучавао и размишљао како их и на који начин напасти.

Војници су направили још неколико корака, а затим се као по команди спустише на земљу да се одморе. Кожухор даде знак Блашову и они кренуше лагано пузећи према њима. Пришли су им с леђа на неколико корака. У истом тренутку обојица се бацеше на немачке војнике и после кратког рвања, Немци су били савладани. Кожухор је одмах почео да их испитује. Каплар Росел је знао за „Дору“. Прво се нећкао, али кад му је Кожухор запретио и наредио да на карти покаже прстом где се топ налази, Росел је проговорио.

Топ се налазио у огромној пећини, из које су га на пинама извлачили само када је требало рушити утврђења Севастопоља. Кожухор је хитно известио о овоме Севастопољу.

Сутрадан је совјетска бомбардерска авијација надлетала пећину и сручила огромну количину експлозива разорила сва постројења „Доре“. Године 1953. немачки генерал Шнајдер је у својим мемоарима написао да је лично својим топ „Дора“ могао да поруши цео Севастопољ, само да је био дужег века.

КАКО ЈЕ ОТКРИВЕНА

Бранећи Севастопољ совјетски обавештајца Николај Кожухор открио је највећи немачки топ прошлога рата „Дору“, који је из свог тајанственог склоништа бомбардовао овај град на Криму и наносио му огромне губитке.

„ДОРА“

Крајем маја 1942. године совјетске јединице су под притиском немачких дивизија морале да напусте Керчко полуострво. Партизанска обавештајна служба је стално извештавала о вјетске јединице које су браниле Севастопољ да се непријатељ приближава. Обавештења су преносила великом брзином и на северни кавкаски фронт. Непријатељ је са собом довлачио и моћну артиљерију, батерију мерзера од 615 милиметара и највећи топ другог светског рата, звани „Дора“, чији је пречник био 800 милиметара!

Цев овог циновског топа била је толико широка да се човек у њу могао увући без тешкоћа. Огромна топовска цев са својим постоем би-

ла је смештена на шинама, а гранате су до „Доре“ преносиле дизалицама. Целокупан рад око испаливања муниције био је аутоматизован. Оваквим циновским гранатама Немци су бомбардовали Севастопољ, али тако да нико није знао одакле топ туче град. Рушевине Севастопоља су сваког дана расле. Било је и људских жртава.

Совјетска авијација је дуго трагала за „Дором“, али није могла да открије њено склониште. Сем послуге топа и малог броја официра, нико од немачких војника није знао о његовом постојању, нити је могао да се похвали да је видео овај огроман топ. Немачка обавештајна служба га је обезбедила са неколико појасева, а приступ до топа

био је забрањен и за припаднике немачких јединица.

Узалудно трагање

Према проценама совјетске партизанске обавештајне службе, претпостављало се да се „Дора“ налази негде у рејону Бахчисараја, али где — то нико није могао да каже. Тада се морнарски обавештајца из севастополске флоте Николај Кожухор добровољно јавио да открије положај „Доре“. У групи са својим обавештајцима Балашовим и Зобњиним, пошао је у потрагу за немачким топом. Иако је Балашов изванредно познавао своје родно место Бахчисараја, сваку његову устазу и пећину, задатак је био изванредно тежак. Балашов је сачинио списак свих

дерине, док су Балашов и Зобњин осматрали околину. Два дана и две ноћи су непрекидно трагали за топом, али без успеха. Кожухор је закључио да се топ сигурно налази негде добро скривен и да при пуцању не даје никакав одблесак. Одлучили су да напусте планинске висове и спусте се на прилазе Бахчисараја.

Немац је све признао

Испитивали су сваку шумску стазу, тражећи отиске немачких војничких ципела и чизама. Кожухор је знао да Немци упућују патроле кроз шуме и да многобројним стазама крстаре и немачки обавештајни органи, који чувају положаје „Доре“. Пошао је тим стазама. Чекали су стрп-

Желим да успоставим пријатељство са вршњацима из свих крајева наше земље и иностранства. Волим филм, модерну музику и спорт. Језик дописивања руски, француски, српскохрватски. Хајдута Лукић, уч. II раз. гимназије, Подујево, Космет.

Честитам вам петнаестогодишњицу излажења вашег издања свега занимљивог листа. Волим забавну музику и филм. Језик дописивања српскохрватски и немачки. Јосип Рођак, Сребрњак 57, Загреб.

Ученик сам VII разреда, имам 14 година. Језик дописивања српскохрватски и руски. Драгослав Томић, село Мачковац, з. п. Стопања, Крушевац.

Желимо да се дописујемо с омладинцима из Југославије. Скупљамо слике филмских глумаца и разгледнице. Mihut Joan, Com. Cenad Nr. 550, Rai Sonnicolau, Reg. Banat, RS. Romania.

Волим спорт и музику. Желим да се дописујем с друговима из целе наше земље. Миролас Стефановић, ул. Насеље иза стадиона бр. 10, Неготин, Крајина.

Наш хоби је скупљање маркица и разгледница. Славица Пловић, школа „25 мај“ Па, Нови Београд и Соња Марчић, школа „25 мај“ Па Нови Београд.

Интересују ме књиге и разгледнице. Хтео бих да имам пријатеље у земљи и иностранству. Језик дописивања српскохрватски и немачки. Бранка Давидовић, основ. школа „Миша Стојковић“ VIII/р, Гај, Ковин.

Скупљамо разгледнице, салвете и значке. Имам 12 година. Желим да се дописујем са вршњацима из земље. Бранка Павловић, Београд 26, Трге Андријановића, бр. 4.

Волим природне науке и филм. Скупљамо марке. Језик дописивања руски и српскохрватски, а желео бих да се дописујем с младима из СССР-а, Вугарске, Пољске, ЧССР. На крају вам честитам петнаестогодишњицу и желим још више успеха у раду. Власта Вуковић, уч. Вожевац код Пожаревца.

Желим да размењујем поштанске марке из земље и иностранства. Голуб Зелена, ул. Буре Салаја бр. 102, Врбас, Вачка.

Намеравам да посетим вашу земљу. Желео бих да се дописујем на српскохрватском и француском. Mr. Djoudi Abbas, 21 Place Denfert, 25-Montbellard (Doubs), France.

Дописивала бих се на енглеском, руском и српскохрватском језику широм света. Имам 14 година. Зорица Максимовић, Хајдук Станка 48, Шабац.

Хтео бих да размењујем разгледнице градова, фотографије глумаца и глумица. Ljubita Milanović, com. Kelobreosa, val Moldova Nona, Banat, SR Rumunija.

Желела бих да се дописујем на разгледницама и да их на тај начин размењујем. Исто тако желела бих да ми се јаве они који би ми слали фотографије глумаца, певача и папирних салвета. Силва Петелин, Пула, Анијина 23.

Скупљамо марке и разгледнице. Желимо да се дописујемо с вршњацима из целе земље. Срдачно вас поздрављају и са малим захвалицама честитају петнаестогодишњицу излажења листа ваше сталне читалачке Зденка Чечура, Веочин, Бориса Кидриче бр. 16 и Вршњаци Пушкарић, Веочин, ул. Иве Доле Рибара бр. 2.

Желим да се дописујем на руском, француском, српскохрватском и македонском језику. Ванчо Тушевски, В. В. Г. „М. Тито“ Ц Ф, Мостар.

Желим да се дописујем са друговима из земље и иностранства. Славица Комјак, ул. Владимира Назора 7, Сремска Митровица.

Желим да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства. Јадранка Вилушић, ул. Дегетска 24, Сремска Митровица.

Желим да се дописујем са друговима из земље и иностранства. Славина Комјак, ул. Владимира Назора 7, Сремска Митровица.

Желим да се дописујем са друговима и другарицама из земље и иностранства. Јадранка Вилушић, ул. Дегетска 24, Сремска Митровица.

Позивам чланове драмских секција основних школа да ми се јаве. Скупљамо разгледнице, маркице и омоте од чоколаде. Језик дописивања српскохрватски и руски. Љиљана Даничић, осн. школа „Сава Керковић“ VIII/1, Љиг, Србија.

Желим да се дописујем. Имам 18 година. Љубиша Кипш, Матосева 48, Сремска Митровица.

Желим да се дописујем са љубитељима спорта и модерне музике из земље и иностранства. Драган Петровић, Моше Пијаде 1, Паранли.

Волим нумизматику и филателију. Радник сам. Предраг Шуљанац, ул. Душана Вишњића 7, Титово Ужце.

Желим да се дописујем са вршњацима из наше земље. Скупљамо слике ВИС-ова. Димитар Јанев, Вазд. гим. „М. Тито“ Ц Ф, Мостар.

Мој хоби је скупљање разгледница. Имам 16 година. Аница Гардијан, Пиновица 7, Нови Костолоц.

Желео бих да се дописујем с вршњацима из Вање Луке јер је то моје родно место. Драгољуб Њежић, уч. ул. школе, Фрушкогорска 32, Сремска Митровица.

Имам 18 година и радо бих се дописивао са дечацима и девојчицама из СССР-а. Миодраг Славковић, Кобалова ул. 18, Костолоц.

Скупљамо фотографије глумаца, разгледнице и маркице. Језик дописивања српскохрватски, руски и македонски. Елена Сотирова, Партизанска ул. бр. 83/1 116, Скопје.

Волим филм и филателију. Горан Штимац, уч. Вазд. гим. „М. Тито“, Мостар ЦФ.

Скупљамо разгледнице и желим да се дописујем. Титомир Арсић, Ваз. гим. „М. Тито“, Мостар.

Скупљамо марке и фотографије вокално-инструменталних састава. Мирко Мартиновић, Вазд. гим. „М. Тито“, Мостар.

Језик дописивања српскохрватски и руски. Скупљамо слике филмских глумаца и глумица. Волим забавну музику. Милосава Ђорђевић, село Марковац, з. п. Стопања, Крушевац.

Редовно читам ваш лист. Желим да се дописујем с омладином из СССР-а. Имам 17 година. Скупљамо разгледнице. Живковић Драгана, Косачићева 47, Пожаревац.

Желим да се дописујем са вршњацима из земље. Јелина Стојковић, Тоше Марковића 12, Панчево.

Јесте ли већ чули

да...

...око 30 одсто одраслих особа не подноси млеко јер њихов организам због недостатка лактазе у превима не може да разложи млеч-

ни шећер (лактозу). Тако бар тврди доктор Стратерс, професор медицинског факултета америчког Колорадо универзитета.

...у једном килограму урана скривено је толико енергије колико би се добило од милион тона угља.

...на осветљеној страни Месеца, оној која је

окренута Сунцу, површина се загреје до 120 Целзијусових степени.

...штоф за обично мушко одело изаткан је

од шездесет километара вулених или синтетичких нити.

...У Сједињеним Америчким Државама конструисана је машина која за један дан може да асфалтира 30 километара пута широког четри метра.

ЦОНИ ХАЗАРД ФРЕНК РОБИН

